

**ŠOLA ZA ČASTNIKE
22. GENERACIJA
SPECIALIZACIJA PEHOTA**

ZAKLJUČNA NALOGA

RAID, SWARMING ATTACK

Kandidatka - slušateljica:

Des. Judita Klemen

Mentor:

Npor. Sašo Hajnšek

Ljubljana, november 2011

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

Slovenska vojska

Poveljstvo za doktrino, razvoj,
izobraževanje in usposabljanje
Šola za častnike

Številka:

Datum:

ZAKLJUČNA NALOGA

RAID, SWARMING ATTACK

Kandidatka - slušateljica:

Des. Judita Klemen

Mentor:

Npor. Sašo Hajnšek

Ljubljana, november 2011

Engelsova ulica 15, p.p.1331, 2111 Maribor
Telefon: 02 449 5098 , fax. 02 449 5100, e-pošta:pdriu.sc@mors.si
Identifikacijska št. za DDV: (SI) 47978457, MŠ 5268923, TRR 01100-6370191114

POVZETEK

Swarming attack in *raid* sta napada posebnega pomena.

Pri *swarming attacku* gre za serijo koordiniranih napadov iz različnih strani in z več zaporednimi napadi. Konceptualno deli v štiri faze: lociranje sovražnika, približevanje tarči, sam napad in razpršitev, celoten postopek pa se ponavlja v več pulzih. Poznamo *masovni swarming* in *razpršeni swarming*, pri obeh pa so bistvene naslednje karakteristike delovanja: prikritost, zmožnost držanja nasprotnika na oddaljenosti in zavedanje situacije. Pri delovanju skupin so ključnega pomena avtonomnost, mobilnost, komunikacija in sinhronizacija.

Namen *raida* je pridobiti informacije, uničiti sovražnikove objekte ali opremo, zajeti sovražnika ali osvoboditi talce, zasedanje terena pa ni ključnega pomena. Enota je organizirana na sledeč način: skupina za zavarovanje, podporna skupina, ki doseže tim. šok efekt in skupina za napad. Konča se z načrtovanim umikom. Osnovni pogoj za uspešnost *raida* je element presenečenja, ključnega pomena pa je načrtovanje.

Ključne besede: *swarming attack*, *masovni swarming*, *razpršeni swarming*, *raid*, presenečenje

SUMMARY

Swarming attack and *raid* are special purpose attacks.

The swarming attack seeks to destroy an enemy target through a series of pulsating, coordinated attacks from multiple directions. Conceptually it is broken into four stages: locate, converge, attack, and disperse, all of the stages are repeated in couple of pulses. There are two recognized methods of swarming attacks: massed swarming and dispersed swarming. Both of the methods require three characteristics for success: elusiveness, standoff capability and situational awareness. The swarming attack requires autonomy, mobility, communication and synchronization.

Raid's purpose is to gather intelligence items, destroy key enemy facilities or equipment, capture the enemy or liberate personnel. It is not intended to hold terrain. The raiding force breaks down into three main elements: the security team, the support team, which is responsible for the shock effect, and the assaulting team. The raid operation always ends with a planned withdrawal. The element of surprise is the key to successful raid, and planning is crucial.

Key words: swarming attack, massed swarming, dispersed swarming, raid, surprise

KAZALO

POVZETEK.....	i
SUMMARY.....	ii
KAZALO.....	iii
1 UVOD.....	1
1.1 IZHODIŠČE ZAKLJUČNE NALOGE.....	1
1.2 NAMEN IN CILJ NALOGE.....	2
1.3 METODE DELA.....	2
1.4 STRUKTURA ZAKLJUČNE NALOGE.....	2
2 SWARMING ATTACK.....	4
2.1 MASOVNI SWARMING.....	4
2.2 RAZPRŠENI SWARMING.....	5
2.3 KARAKTERISTIKE.....	5
2.4 ORGANIZACIJA.....	6
2.4.1 Avtonomnost.....	6
2.4.2 Mobilnost.....	7
2.4.3 Komunikacija.....	7
2.4.4 Sinhronizacija.....	8
2.5 NAČRTOVANJE IN PRIPRAVE.....	8
2.6 POTEK SWARMING ATTACKA.....	9
2.6.1 Lociranje.....	10
2.6.2 Približevanje tarči.....	10
2.6.3 Napad.....	11
2.6.4 Razpršitev.....	11
2.6.5 Pulzi.....	11
2.7 PRIMERI SWARMING ATTACKA V RAZLIČNIH ZGODOVINSKIH SITUACIJAH.....	12
2.7.1 Mongoli – invazija na Evropo (1237-1241).....	12
2.7.2 Majuba hill (1881): primer gverilskega swarminga.....	14
2.7.3 Zaključki zgodovinskih primerov.....	15
2.8 PRIHODNOST SWARMINGA.....	18
2.8.1 Taktika.....	18
3 RAID.....	19
3.1 ORGANIZACIJA SIL.....	19

3.1.1	Skupina za zavarovanje	20
3.1.2	Podporna skupina	20
3.1.3	Skupina za napad	20
3.2	NAČRTOVANJE IN PRIPRAVE	21
3.3	POTEK RAIDA	22
3.3.1	Aktivnosti pred ciljem	22
3.3.2	Aktivnosti na cilju	26
3.3.3	Izmik	29
3.4	SIGNALI	31
3.5	VSTOP IN ČIŠČENJE OBJEKTA	32
3.6	ZAGOTOVITEV DELOVANJA PRI RAIDU	33
3.7	RAID V URBANEM OKOLJU	33
4	ZAKLJUČEK	35
	VIRI IN LITERATURA	36
	SEZNAM SLIK IN TABEL	37
	SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC	38
	SLOVAR TUJIH IZRAZOV	39
	PRILOGA: OPERACIJE ALEKSANDRA VELIKEGA V CENTRALNI AZIJI (329 – 327 p.n.š.)	40
	IZJAVA O AVTORSTVU	43

1 UVOD

Cilj bojevanja je premoč in nadvlada nad sovražnikom ter uničenje le-tega. Obstajajo različne taktike za doseg cilja, ki se časovno z razvojem tehnologije, spremembe miselnosti človeštva in ostalih faktorjev, spreminjajo. V novejših časih bojevanje ni več omejeno le na bojišče, ampak se prenaša v vse sfere človekovega obstoja. Glede na spremembe je vedno znova potrebno prilagajati načine bojevanja.

Glede na to, da je klasično bojevanje skoraj v celoti nadomestilo asimetrično bojevanje na različnih predelih človeških življenj, se je treba temu primerno prilagoditi, kar se dogaja z vpeljevanjem napadov posebnega pomena delovanje različnih vojska in temu primerno tudi prilagoditve različnih tehnik delovanja na območjih, ki jih dandanes ne moremo več označevati z besedo »bojišče«, saj meje med vojaškim in civilnim skorajda ni več. Napadi posebnega pomena, ki so sicer znani že iz preteklosti, imajo velik pomen za delovanje, zato je pomembno, da se čim prej seznanimo z njimi in jih dejansko začnemo izvajati, saj nam taki načini delovanja v današnjem in prihodnjem času in prostoru lahko prinesejo zmago in posledično mir.

1.1 IZHODIŠČE ZAKLJUČNE NALOGE

Dve obliki ofenzivnega delovanja, ki sta aktualni, sta raid in swarming attack. Oba načina delovanja se uporabljata na nivoju voda oz. višje. Pri obeh vrstah gre za napad posebnega pomena, se pravi so izvzete določene značilnosti klasičnega napada in dodane določene karakteristike, ki so drugačne od konvencionalnega načina bojevanja.

Swarming attack, po slovensko bi lahko prevedli kot »napad v roju«, je specializirana oblika napada, kjer se uporabi porazdeljene, avtonomne sile, ki se na določeni točki združijo in tako izvedejo napad na sovražnika. Pri tem številčna premoč nad sovražnikom ni nujna na večjem geografskem območju operacije¹, ampak zgolj na lokalni točki spopada.

Namen swarming attacka je uničenje določene sovražnikove tarče s serijo koordiniranih napadov iz različnih strani. Namen ni nujno takojšnje uničenje sovražnika z enim samim napadom, ampak uničevanje sovražnika z več zaporednimi napadi, ki bi spodkopali moč sovražnika.

Raid – »naskok« je vrsta bojnega delovanja, običajno manjšega obsega, v obliki hitrega prodora na sovražno ozemlje, z namenom pridobiti informacije, zмести sovražnika ali uničiti njegove objekte. Takšna bojna delovanja se končajo z načrtovanim umikom po zaključku dodeljene naloge.

V zaključni nalogi bom opisala oba načina delovanja.

---

¹ ang. Area of operation

1.2NAMEN IN CILJ NALOGE

Cilj moje zaključne naloge je predstaviti dva načina bojnega delovanja, ki sta zelo redko uporabljena oz. je o njih zelo malo literature.

Prvi, swarming attack, je v delovanju Slovenske vojske po moji oceni povsem neznan in pri izdelavi svoje zaključne naloge nisem naletela na noben primer take vrste delovanja s strani naših enot. Tudi v tujini je zelo malo literature s tega področja, ki je tudi tam očitno še neznano, čeprav je kar nekaj zgodovinskih zmag temeljilo ravno na tem načinu bojevanja. Glede na svoje značilnosti lahko postane zelo pomembno v prihodnosti, zato se mi zdi pomembno, da se z njim spoznamo in razmišljamo tudi o uporabi takega načina delovanja.

Drugi del moje zaključne naloge se nanaša na tematiko raida, ki se uporablja sicer bolj pogosto, vendar pa tudi na to tematiko ni veliko literature, s katero bi si človek lahko pomagal pri izvedbi, zato se mi zdi pomembno, da razdelam glavne značilnosti in način delovanja pri raidu.

Pri obeh temah se mi zdi pomembna sama osnova, kaj delovanji sploh obsegata in pa neka zaključena celota razumevanja obeh problematik, zato je moj glavni cilj zaključne naloge predstaviti neko splošno sliko o obeh vrstah delovanj.

1.3METODE DELA

Pri zaključni nalogi je bila uporabljena metoda analize in interpretacije vsebin in informacij, pridobljenih na podlagi različne literature, s poudarkom na ameriškem priročniku Small Unit Tactics, poleg tega pa sem probleme obravnavala tudi na podlagi lastnih izkušenj in pričevanj pripadnikov.

Glede na pomanjkanje literature s področja swarming attacka sem v tem primeru uporabila tudi metodo zgodovinske analize in metodo študije primerov, s katero sem opisala določene zgodovinske primere vojaškega delovanja.

1.4STRUKTURA ZAKLJUČNE NALOGE

Glede na to, da v zaključni nalogi obravnavam dve različni tematiki, sem zaključno nalogo smiselno razdelila v dve poglavji, od katerih vsako predstavlja svoj zaključen del obravnave vrste vojaškega delovanja.

V uvodu sem predstavila izhodišče naloge, cilj, ki ga z izdelavo naloge poskušam doseči ter opis samih metod dela.

V drugem poglavju sem se osredotočila na tematiko swarming attacka, prve teme moje zaključne naloge in poglavje razdelila v podpoglavja, ki obravnavajo najbolj bistvene elemente, ki jih je po mojem mnenju potrebno spoznati za poznavanje tematike swarming attacka. Na tem mestu se mi zdi pomembno, da predstavim tudi podpoglavja obeh tem, saj sta, kot že povedano, ločeni celoti.

Swarming attack sem najprej razdelala v smislu vrst samega swarming attacka, v naslednjem podpoglavju sem se osredotočila na karakteristike te vrste delovanja in naprej opisala še organizacijo sil za izvedbo swarminga. Nadaljevala sem z načrtovanjem in pripravami ter s potekom swarming attacka, na koncu pa dodala še dve poglavji, in sicer zgodovinske karakteristike primerov swarminga in prihodnost le-tega.

Tretje poglavje sem namenila opisu razlage raida, kjer sem tematiko razdelila na naslednja podpoglavja: organizacija sil, načrtovanje in priprave, signali, vstop in čiščenje objekta, zagotovitev delovanja pri raidu in se na koncu dotaknila še raida v urbanem okolju.

V zadnjem, četrtem poglavju, sem opisala zaključke, do katerih sem prišla pri izdelavi zaključne naloge in težave, s katerimi sem se srečevala pri pisanju ter moji pogledi na tematiko.

2 SWARMING ATTACK

Napad te vrste ne deluje v vsaki situaciji, je pa zelo primeren pri delovanju nižje intenzitete. Zaradi tega je swarming attack ena od oblik delovanja v uporniškem² in protiuporiškem delovanju³. Taka taktika je uporabljena z obeh strani delovanja, tako s strani upornikov, ki želijo doseči prevlado nad določenim teritorijem, kot delovanjem države in mednarodnih sil, katerih namen je vzpostavitev mirnega stanja v določeni državi.

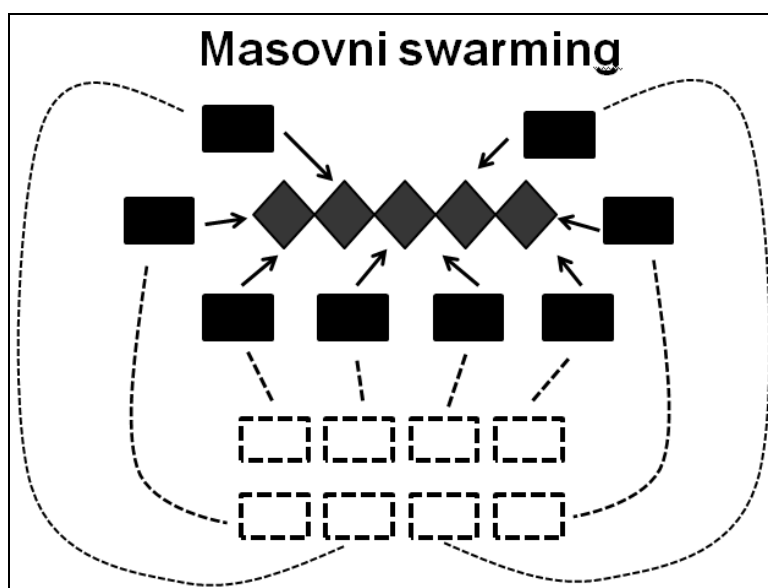
Poznamo dve vrsti takega napada: masovni swarming in razpršeni swarming.

2.1 MASOVNI SWARMING

Enote so v začetku združene in nato tekom napada razdeljene na manjše skupine.

To metodo pogosteje uporabljajo vodi in čete, saj ni tako zahtevna za načrtovanje in koordinacijo kot razpršeni swarming, kar pa še ne pomeni, da je enostavna za realizacijo. Vsekakor je odločitev za metodo odvisna od same situacije.

Slika 1: Masovni swarming

Vir: Edwards (2000, str. 5)

² ang. Insurgency - vstaja; ogibanje s ciljem strmoglaviti zakonito vlado z uporabo diverzij in oboroženega odpora

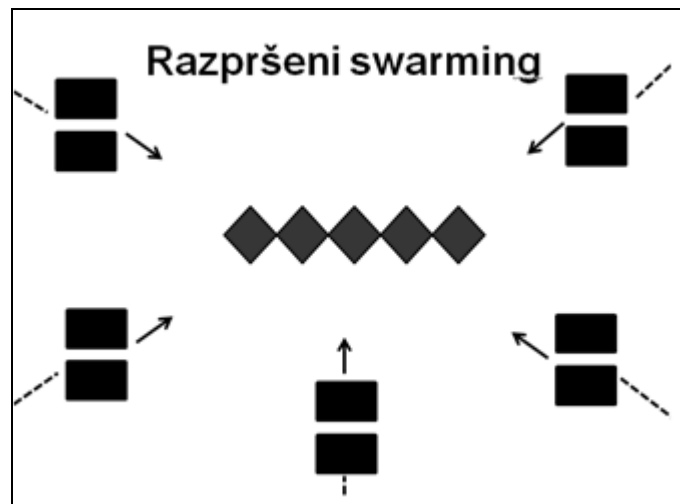
³ ang. COIN – counter insurgency - preprečevanje upora; vojaške, paravojaške, politične, ekonomske, psihološke in civilne dejavnosti za zadušitev upora

2.2 RAZPRŠENI SWARMING

Enote so že v začetku geografsko razpršene in se združijo za napad na določeno sovražnikovo tarčo, ko je ta identificirana. Metoda razpršenega swarminga zahteva, da so skupine, ki delujejo na tak način, avtonomne, pri tem je pomembno, da so poveljujoči tem skupinam izkušeni in z dobrimi voditeljskimi kompetencami. Brez tega namreč načrtovanje in koordinacija ne bi bila uspešna.

Razpršeni swarming je sicer bolj učinkovita od obeh metod, saj napadalna stran ne predstavlja velike tarče, ki bi jo lahko sovražnik uničil, je namreč že v začetku razdeljena na skupine, torej razpršena. Vendar pa tak način delovanja zahteva veliko planiranja in koordinacije, ker sile niso nikoli na istem območju, da bi lahko skupaj izvajale poskuse in samo načrtovanje. Zaradi teh razlogov se tak način delovanja običajno uporablja v enotah, večjih od voda, načeloma naj bi bile vsaj velikosti bataljona.

Slika 2: Razpršeni swarming

Vir: Edwards (2000, str. 5)

2.3 KARAKTERISTIKE

Swarming attack za svojo uspešnost zahteva tri karakteristike:

- prikritost: doseže se skozi mobilnost in samo prikrto delovanje na terenu,
- zmožnost držanja nasprotnika na oddaljenosti: zahteva dobro komunikacijo in vzpostavljen sistem tarč z večjim dosegom orožja (doseči moramo bojevanje brez bližinskega boja),
- zavedanje situacije: zavedanje situacije se doseže z razumevanjem moči, šibkih točk, priložnosti in groženj tako sovražnikovih kot lastnih sil. Pri tem je zelo pomembno upoštevanje faktorjev METT-TC⁴: poslanstvo, sovražnik, zemljišče in vreme, čas, lastne sile in civilisti.

⁴ mission, enemy, terrain and weather, time, troops available, civilians

2.4 ORGANIZACIJA

Bataljon se razdeli na več skupin, pri čemer imamo skupine za neposredno delovanje, poleg tega pa še skupine za podporo samega delovanja. Skupine za neposredno delovanje so lahko velikosti čete, voda ali oddelka. V primeru skupine v velikosti voda, se le-ta razdeli v šest ognjenih skupin, pri čemer ena ognjena skupina predstavlja rezervo z majhno poveljniško skupino. Vse ognjene skupine imajo na voljo radijsko zvezo ali mobilni telefon za komunikacijo.

Kljub temu, da so vse skupine za neposredno delovanje avtonomne, so pod poveljevanjem enega skupnega poveljnika. Za vsako ognjeno skupino se zahteva:

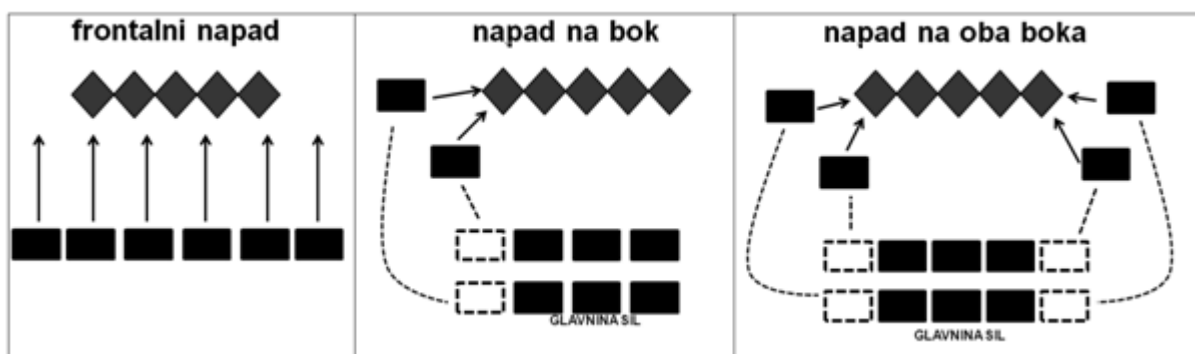
- avtonomnost,
- mobilnost,
- komunikacija in
- sinhronizacija.

2.4.1 Avtonomnost

Swarming attack se od »navadnega« napada razlikuje po tem, da so napadalne sile razpršene po večjem geografskem območju, kar ima dve prednosti: sovražnik nima možnosti, da bi onemogočil večji del celotne enote, poleg tega pa imajo enote možnost, da zberejo več informacij o sovražniku oz. drugih pomembnih informacij, saj so razpršene po večji površini.

Pomembno je, da razlikujemo med taktiko swarminga in konvencionalno taktiko, kjer je napad organiziran in izpeljan neposredno frontalno na nasprotnika, lahko z enim ali več napadi na boke. Sovražnika lahko napademo na en ali oba boka naenkrat, vendar pa je bistveno to, da čez sovražnikove položaje napreduje glavnina sil, česar pa pri swarmingu ni, saj se napada iz vseh strani in v majhnih avtonomnih enotah, tako da glavnine sil sploh ni (za primerjavo glej sliko 1, 2 in 3).

Slika 3: Konvencionalni napad, izveden na različne načine

Vir: Edwards (2000, str. 4)

Ker je tak tip napada v nasprotju s konvencionalno, linearno hierarhijo poveljevanja, swarming attack spada med posebne oblike ofenzivnega delovanja. Tako kot pri zasedi in raidu tudi pri swarming attacku sovražnika napademo v nepredvidljivem času, prostoru in načinu, narava takega delovanja pa zahteva decentralizirano in neodvisno operacijo manjše enote.

Bistven del swarming attacka je dobra komunikacija med samimi skupinami in poveljnikom, saj mora biti ves čas dobro znana njegova namera. Problem je v tem, da se bodo vodje manjših, avtonomnih enot velikokrat znašle v situaciji, ko prvotnega načrta ne bo več možno izvršiti glede na situacijo pri čemer je bistveno, da poznajo namero nadrejenega poveljnika, saj bodo lahko odločali na svoj način, vedeti pa morajo, kaj točno morajo doseči.

Poveljujoči avtonomnim enotam morajo biti sposobni sprejemati svoje odločitve v okviru nadrejenega namena. Poleg tega morajo vse skupine ves čas vedeti, kje se nahajajo njihove sosednje enote, saj bi v nasprotnem primeru lahko prišlo do medsebojnega, prijateljskega ognja. V tem pogledu sta bistveni komunikacija in sinhronizacija.

2.4.2 Mobilnost

Manjše enote so vedno hitrejše v premiku kot večje, kar je bistveno pri mobilnosti pri swarming attacku. Če imajo skupine za neposredno delovanje na voljo še zračni prevoz, se s tem bistveno poveča njihova mobilnost in zmožnost delovanja v primerjavi s sposobnostjo sovražnika, da reagira na situacijo. Kar pa velja tudi za sovražnikove sile, v primeru, da ima sovražnik prednost pri uporabi transportnih sredstev, je to prednost potrebno zmanjšati oz. reagirati na način, da se prednost odvzame.

V primeru, da ima sovražnik na voljo zračni prevoz, lastne sile pa ne, se je potrebno gibati po močno zaraščenem terenu, da se prikrije gibanje. Če ima sovražnik na voljo vozila, medtem ko jih lastne sile nimajo, se lahko uporabi efekt kanaliziranja v mestu, da se razkrije položaje sovražnikovih sil. Če pa ima sovražnik za gibanje namenjena gosenična vozila, lahko lastne sile izvajajo operacije na terenu, kamor goseničarji ne morejo dostopati.

V vsakem primeru lastne sile delujejo v majhnih skupinah, ki so zelo mobilne, in se morajo prilagajati terenu ter ves čas iskati prednosti, ki jim jih ponuja teren, za doseganje prednosti pred sovražnikom. Tipični primer kako pomembna je mobilnost na bojišču je Grozni, kjer so uporniki v drugi čečenski vojni z začetkom v letu 1999 žrtvovali zaščito za večjo mobilnost. Če so jih namreč Rusi fiksirali na določeno točko, so jih Čečeni z večjo ognjeno močjo hitro uničili.⁵

2.4.3 Komunikacija

Pri swarming attacku je velik poudarek na komunikaciji, saj bi bil tak napad brez komunikacije neuspešen. Komunikacija se izvaja na vidnem stiku s splošnimi in vnaprej dogovorjenimi signali kot so npr. različni signali z rokami ali pa s kurirji. Take metode pa upočasnijo delovanje enote, saj morajo enote skrbeti za to, da pride do vidnega stika oz. čakati, medtem ko kurirji opravljajo svoje delo. Prednost swarming attacka je ravno v tem, da

---

⁵ Kot glavna taktična enota Čečenov je nastopala četa s tremi vodi. En vod je izvajal neposreden udar, medtem ko sta ostala dva voda izvajala zavarovanje in blokado. Po delovanju so se enote takoj razdrobile v skupine in umaknile ter se zopet združile na drugi lokaciji. Vse to je omogočalo visoko stopnjo koordinacije, ohranjanje številnih majhnih samostojnih skupin (izkoristile so lahko možnost kanalizacijskega sistema in uporabljale taktiko "oklepanja" ruskih sil, t. i. "hugging" - majhne skupine čečenskih upornikov so se zadrževale v bližini ruskih enot, kar je omejevalo ruske artilerijske ognjene udare) ter izvajanje taktike gverilskega delovanja, hkrati pa je povečevalo zaščito čečenskih borcev (zmanjšana učinkovitost podpornega delovanja in premoči v tehniki ruskih sil). Kako pomembna je bila za čečenske upornike mobilnost, pove tudi dejstvo, da so opuščali uporabo neprebojnih jopičev, saj so jih po njihovih besedah preveč upočasnjevali.

so enote hitre pri premikih. Zato so v tem pogledu zelo pomembni tehnologija in različna sredstva komuniciranja.

2.4.4 Sinhronizacija

Avtonomne enote imajo nalogo, da udarijo po sovražniku iz različnih smeri, nato pa se čim hitreje spet umaknejo. Po umiku se morajo skupine ponovno združiti in znova napadati, da se doseže želeni efekt, se pravi neprestano motenje in napadanje sovražnika. Vse to pa zahteva visoko raven sinhronizacije med samimi skupinami.

Sinhronizacija se doseže skozi vzpostavljeno komunikacijsko mrežo, koordinirane in točno določene cone delovanja posameznih skupin, vnaprej določene oskrbovalne točke ter postaje za oskrbo ranjenih, določene evakuacijske točke, standardizirane sisteme oborožitve ter opreme in delitev zalog na vse skupine, ki delujejo v območju, kjer se izvaja swarming.

2.5 NAČRTOVANJE IN PRIPRAVE

Ena izmed največjih skrbi in izzivov pri swarming attacku je preprečevanje prijateljskega ognja. Skupine so namreč razdeljene in bodo na sovražnika delovale iz različnih smeri, zato se ne sme zgoditi, da bi delovale ena po drugi, kar pa zahteva ogromno planiranja in organizacije.

Patrulja formira skupino za masovni swarming attack (vod le redko izvaja razpršeni swarming attack). Izdela se prosojnica poti, na kateri se za vsako skupino znotraj voda določi pot. Običajno se pri vodu, ki izvaja swarming attack, določi pet različnih smeri premika, pri čemer gre vsaka od petih skupin po drugi poti, skupina v rezervi s svojo poveljniško skupino pa se pomika naprej po eni od teh poti za skupino, določeno za delovanje na tej določeni smeri.

Vse skupine za delovanje so neodvisne ena od druge, kar pomeni, da je komunikacija med njimi bistvenega pomena, da so skupine ves čas seznanjene s situacijo na območju, kjer se gibljejo oz. kjer bodo delovale.

Na prosojnici so označene fazne črte, ki povezujejo vse poti skupin, vsak vodja skupine pa ima nalogo, da se na določeni točki, kjer prečka fazno črto, javi ostalim, da se ves čas ohranja nadzor nad situacijo.

Vnaprej določene zbirne točke so prav tako označene na prosojnici in morajo biti izbrane na način, da lahko skupine na njih izvajajo v obrambo, če bi bilo potrebno. Njihov namen je koordiniranje premika skupin, prav tako se uporabijo za CZT⁶, iz katerega se potem izvede swarming attack.

Vsaka pot premika, fazna črta, zbirna točka mora imeti svoje ime v obliki vnaprej določene kode - signala (npr. imena živali, nebesna telesa...). Ti signali se pri delovanju uporabijo za sporočanje ostalim, kje se določena skupina nahaja, za sporočanje nadaljevanja swarming attacka, umika ali spremembe naloge. Signali in radijske frekvence morajo biti pred določeno akcijo znane vsem pripadnikom patrolje.

---

⁶ Ciljna zbirna točka, angl. Objective Rally Point. Vod se ustavi na primerni lokaciji, kjer zavarujejo 360° in izvedejo še zadnje priprave pred izvedbo naloge.

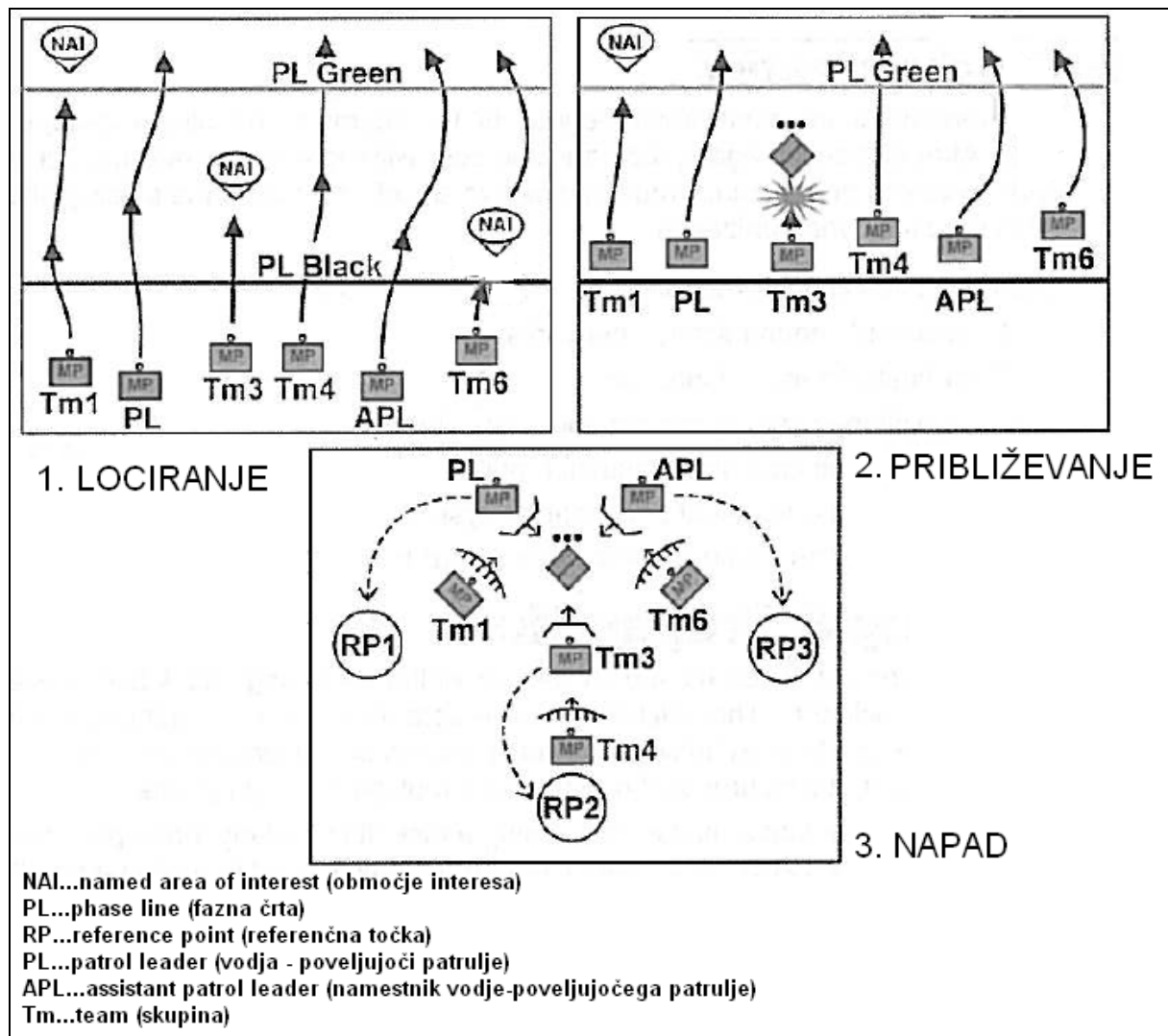
2.6 POTEK SWARMING ATTACKA

Swarming attack je po svoji obliki asimetričen način bojevanja. V primeru, da je sovražnikova obramba močna, se na tak način napada sovražnikove patrulje in moti sovražnikove vzorce spanja z napadi tako podnevi kot ponoči. Če je sovražnikova obramba pasivna pa se napada vzdolž njihove linije obrambe, pri čemer se išče predele z najmanj odpora. Ko sovražnik pošilja v svoje predpolje večje patrulje, da bi izvajale napade, se napada oslABLJENE obrambne linije, medtem ko večjega dela enote ni tam, se pravi, ko so na patrolji.

Swarming attack se konceptualno deli v štiri faze (za prve tri faze glej sliko 4):

- lociranje
- približevanje tarči⁷
- napad
- razpršitev

Slika 4: Faze swarming attacka

Vir: Larsen in M. Wade (2008, 6-28)

⁷ Angl. converge

Ves čas swarming attacka mora biti dosežen nivo stalnih napadov, skupine morajo biti stalno pripravljene, da se hitro zberejo in napadejo na silovit način ter se nato takoj razpršijo in reorganizirajo za nov napad. Pri tem je bistveno, da skupine napadajo istočasno.

2.6.1 Lociranje

Skupine se premikajo po področju po poteh, določenih vnaprej, pri čemer so bistveni kontrolni ukrepi kot so zbirne točke in fazne črte. Ko skupina naleti na sovražnika, je bistveno, da je sovražnik ne opazi. V primeru, da je opažena, ne more več razvijati načrtovane situacije, kar pomeni, da ne more več delovati kot skupina za zbiranje podatkov, nadzor in izvidovanje. Malo verjetno je, da bi ta skupina lahko zadržala sovražnika na določeni točki, saj jo bo sovražnik, ki je močnejši, lažje uničil. V primeru, da skupina naleti na sovražnika in se vzpostavi stik z njegove strani, mora prekiniti stik in iskati nove točke, kjer se bo gibal sovražnik, da bo lahko poročala o njegovih premikih oz. o njegovi lokaciji.

2.6.2 Približevanje tarči

Ko je poveljnik obveščen o sovražnikovi lokaciji, se mora odločiti, ali gre za cilj visoke, nizke prioritete ali celo za vabo. Če meni, da gre za visoko prioriteto tarčo, bo o tem obvestil ostale skupine, da se čim prej približajo mestu, kjer bo sledil napad. Bistveno je, da se skupine razdeli na območje tako, da bodo sposobne učinkovito napasti sovražnika.

Formacija bikovih rogov («The barbed Bull Horn⁸» - glej sliko 5) daje možnost, da se napade z več različnih točk. Vsaka od teh točk pa služi tudi kot »vabna zaseda« z namenom privabiti sovražnika v cono ubijanja⁹, kjer se ga potem uniči.

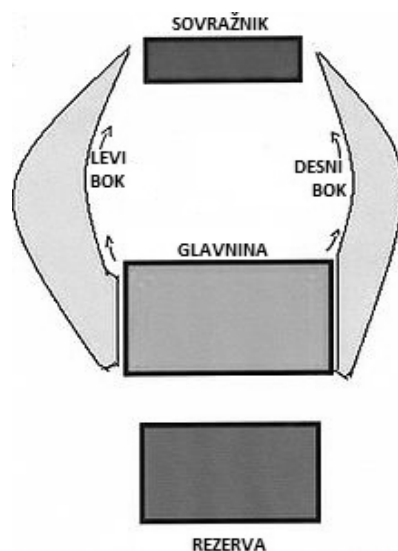
---

⁸ Lahko bi jo prevedli kot taktiko »bikovih rogov« ali pa kar obrnjeni klin. Gre za taktiko, ki je poznana predvsem iz bojevanja plemena Zulu v Britansko-zulujski vojni leta 1879. Pleme Zulu je uporabljalo zloglasno taktiko, kjer je bila njihova enota razdeljena v štiri skupine – dve na čelu, ena na desni in ena na levi strani. Na tak način so obkolili sovražnika – britanske enote, se mu približali in jih uničili s kopji, medtem ko so jim podporo nudili vojščaki, oboroženi s strelnim orožjem. Na ta način so velikokrat uspeli uničiti mnogo močnejše enote britanske vojske, vendar pa je bila njihova taktika predvidljiva, saj so vedno delovali na enak način, zato dolgoročno ni bila uspešna.

⁹ Angl. Kill zone

Slika 5: Taktika The barbed Bull Horn

Vir: <http://en.wikipedia.org/wiki/Talk%3AShaka>

2.6.3 Napad

Poveljnik da povelje za napad, ki mora biti sinhroniziran, saj tako zmede sovražnika, ki je napaden iz več različnih smeri, ne ve pa, kje je glavna smer napada nanj. Bližinski boj sledi le, če se izkaže, da gre za očitno premoč nad sovražnikom, drugače pa se namen napada običajno sovražniku ne pokaže.

V primeru, da sovražnik izvede protinapad na določeno skupino, bo le-ta zapustila svoje položaje ter izvedla izmik na način, da pritegne sovražnika v cono ubijanja druge skupine, ki čaka v zasedi. Na tak način pritegnemo sovražnika na območje, kjer ga bomo lahko uničili.

2.6.4 Razpršitev

Poveljnik koordinira delovanje skupin tako, da delujejo na način »udari in se umakni«. Tako se skupine, ki izvedejo napad na določeno sovražnikovo točko, takoj po napadu umaknejo nazaj na določene položaje. Poveljnik in vodje posameznih skupin ves čas koordinirajo napade glede na to, kaj sovražnik dela in kje se giblje.

Po posameznih napadih se skupine zberejo na lokacijah, ki so vnaprej določene, pri tem pa morajo skupine ohranjati vizualni kontakt med posameznimi napadi na sovražnika. Ves čas delujejo glede na moč oz. šibke točke sovražnika in se osredotočajo na napade sovražnika v predelih, kjer je le-ta šibak.

2.6.5 Pulzi¹⁰

Swarming attack se s posameznimi napadi nadaljuje toliko časa, dokler poveljnik ne spozna, da je bila določena točka kulminacije, ki se pokaže kot poraz ali predaja celotnih sovražnikovih sil. Lahko se pokaže tudi na način, da sovražnik zbeži oz. zapusti območje

---

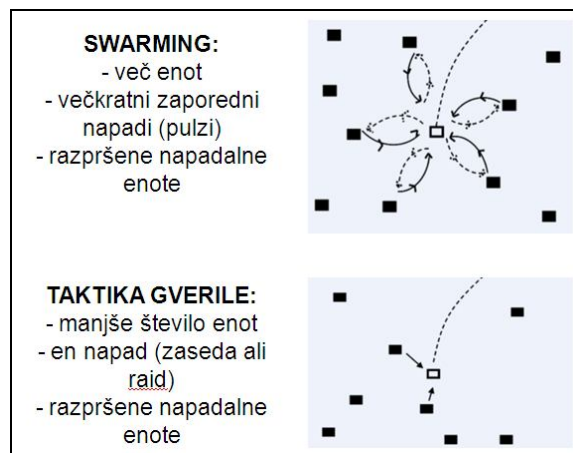
¹⁰ Angl. Pulsing

operacije avtonomnih skupin, po drugi strani pa lahko tudi lastne sile utrpijo žrtve, jim zmanjka zalog ali streliva v taki meri, da ne morejo več učinkovito nadaljevati z delovanjem.

Ko se kateri koli od teh znakov pokaže, mora poveljnik takoj ukazati izmik lastnih enot in spremeniti obliko bojne operacije.

Način delovanja v tim. pulzih je bistven, da lahko govorimo o swarmingu. Zgolj to, da je enota razdeljena na več skupin in napade sovražnika iz različnih strani, ni dovolj, da bi šlo za swarming. Tako delovanje je poznano predvsem iz gverilskega bojevanja, kjer pa se skupine, ki napadejo sovražnika, običajno umaknejo in ne napadejo znova. V tem primeru ni več zaporednih pulzov pri napadu, kar pa je bistvo swarming attacka.

Slika 6: Razlika med swarmingom in taktiko gverile

Vir: Edwards (2005, str. 69)

2.7 PRIMERI SWARMING ATTACKA V RAZLIČNIH ZGODOVINSKIH SITUACIJAH

Swarming attack je eden izmed napadov posebnega pomena in ni zajet v nobeni vojaški doktrini, zato o njem ni napisanega veliko. Kar pa ne pomeni, da kot tak ne obstaja, saj je veliko zgodovinskih primerov, iz katerih lahko razberemo tak način bojevanja. Za razumevanje swarming attacka je zaradi pomanjkanja doktrinarne opredelitve zato pomembno, da poznamo vsaj nekaj zgodovinskih primerov swarminga in tako vidimo kakšne so podobnosti z ostalimi načini vojaškega delovanja in kar le-te loči od swarminga.

2.7.1 Mongoli – invazija na Evropo (1237-1241)

Mongoli so eden najboljših primerov, kako se izvaja sam swarming, saj so ga izvajali tako na taktični kot na operativni ravni. V zgodnjem trinajstem stoletju je Džingiskan porazil vse sosede in združil Mongolijo v predelu puščave Gobi. Pohodi Mongolov so se potem nadaljevali vse od Koreje do Nemčije, česar rezultat je bil največji celovit imperij v zgodovini človeštva.

Njihov uspeh je bil odvisen od več faktorjev, kot so decentraliziran sistem vodenja in poveljevanja, ki je dovoljeval poveljnikom manjših enot veliko iniciative in samostojnega

odločanja. Poleg tega so Mongoli pri bojevanju velik poudarek posvetili zavedanju celotne situacije, ne samo lokalnih bojev, pomembna je bila sama mobilnost in možnost, da bi čim več bojev zmagali brez bližinskega boja. Glavnino vojske je sestavljala konjenica, boj z oddaljenih predelov pa so dosegli z uporabo loka.

Mongolska lahka konjenica je zbirala informacije na terenu, zasledovala sovražnike po njihovem preboju mongolskih enot in nudila ognjeno podporo. Če je bila za uničenje sovražnika moč lahke konjenice prešibka, se je v bojevanje vključila težka konjenica, ki je kot orožje uporabljala 3-4 metre dolge sulice.

Na taktični ravni so Mongoli uporabljali taktiko ognja in manevra, tako je glavnina sil lahko ostala v oddaljenosti, pri čemer je sovražnika v večini uničila z oddaljenih točk s streljanjem z lokom.

Na operativni ravni so mongolske divizije po širokih frontah napredovale v vzporednih kolonah z razporejeno lahko konjenico na način, da je zastiral pogled sovražniku na glavnino njihovih sil. Ko so opazili sovražnika, je ta postal cilj za vse v tistem predelu nahajajoče se mongolske enote. Te so sovražnika napadle z različnih strani istočasno. Medtem pa so ostale skupine že nadaljevale s premikom in se sovražniku približevale z boka ali od zadaj. Sovražnik se je običajno odločil za umik, Mongoli pa so izkoristili zmedo, ki je nastala v sovražnikovih vrstah in sovražnika obkolili.

Čeprav so bile mongolske enote običajno ločene, med njimi so bile velike razdalje, pa to ni predstavljalo težav, saj so imeli na voljo kurirje, ki so prenašali sporočila in povelja, zaradi tega so imeli ves čas pod nadzorom velik del ozemlja. Taktično so se sporazumevali s signalnimi zastavami, prav tako tudi z rogi in gorečimi puščicami. Poleg tega so običajno pošiljali v predele, kjer so kasneje napadli sovražnika, svoje vohune kot trgovce, da so jim podajali informacije, ki so jih potrebovali za kasnejši napad.

Mongoli so imeli pri svojih pohodih na voljo teren, na katerem so z lahkoto izvajali premike, zemljišče je bilo odprto z veliko trave, ki je bila velikega pomena za njihove konje, zato je bil uspeh še toliko večji. Na takem zemljišču so s konji z lahkoto obkolili sovražnika, medtem ko so v primerih, da so bili kanalizirani na določeno področje, še posebej v bolj goratih predelih, običajno izgubili bitke, saj tak tip zemljišča ni primeren za večje in hitrejše premike konj.

Ena bolj znanih bitk in lep primer swarming attacka se je zgodil aprila 1241 pri Liegnitzu, ko sta se dve mongolski diviziji v velikosti približno 20.000 mož borili proti 25.000 Poljakom in Nemcem pod vodstvom Vojvode Henrika II Šlezjskega. Mongolski največji prednosti sta bili mobilnost in hitrost. Njena taktika je bila sestavljena iz niza navideznih napadov in lažnih umikov široko razpršenih vojaških oddelkov, ki so iz glavnine vojske zvalili manjše enote, katere so kasneje napadli iz zasede in jih uničili. Takšna ustaljena taktika, ki so jo Mongoli uporabili v skoraj vseh velikih bitkah, je zahtevala stalno urjenje in vrhunsko komunikacijo na bojišču, za katero so uporabljali sistem zastav. Mongolski poveljnik je bil vedno na najvišji točki bojišča in je z zastavami prenašal svoje ukaze na svoje komandante in usmerjal njihove premike. Mongolski sistem komunikacij je bil popolno nasprotje okomega evropskega sistema, v katerem so se vitezi bojevali skoraj brez vsake komunikacije s pomožnimi četami.

Spopad naj bi se začel med šlezjsko konjenico in mongolsko predstražo. Ko so bili Šlezijci odbiti, je napadla poljska konjenica. Mongolska predstraža se je umaknila, konjenica pa jo je zasledovala in se ločila od glavnine poljske pehote. Mongolska lahka konjenica je zatem obkolila Poljake. Mongoli so med bitko uporabili dimno zaveso, ki je prikrila njihove premike in zmedla nasprotnika. Medtem, ko je mongolska lahka konjenica napadala z bokov in težka konjenica čelno, so zaveznike stalno obstreljevali mongolski lokostrelci.

Mongoli so s svojim fingiranim umikom dosegli velik uspeh. Ko so se evropski vitezi ločili od glavnine svoje vojske, so jih napadalci drugega za drugim uničili.

Henrikova vojska naj bi bila po zgodovinskih zapisih v celoti uničena, medtem ko podatka o žrtvah za mongolsko vojsko ni.

2.7.2 Majuba hill (1881): primer gverilskega swarminga

V veliko pogledih je taktika gverile podobna načinu izvajanja swarming attacka v prihodnosti. Temelji predvsem na presenečenju, razpršenosti in prikritosti delovanja. Ni zagotovljene večje logistične podpore, enote se premikajo v manjših skupinah in uporabljajo predvsem lahko pehotno oborožitev. Kar se tiče načina delovanja, prednjači izvajanje zased, kjer sta presenečenje in zavajanje ključnega pomena. Gverilske enote se izogibajo postavljanju fiksne linearne obrambe in običajno izvajajo protinapade po tem, ko je sovražnik prodrl skozi njihove obrambne linije. Večina zgodovinskih primerov gverilskega bojevanja se kažejo kot razpršeni swarming.

Gverilsko bojevanje temelji predvsem na odobravanju in simpatizaciji lokalnega prebivalstva. Eden izmed bolj znanih primerov takega načina delovanja je partizansko gibanje na naših tleh v času druge svetovne vojne.

Običajno take enote delujejo na terenu, ki je težko prehoden za večje enote vojska – gorski predeli, gozdovi, močvirja ali puščave.

Eden od primerov tim. gverilskega swarminga je delovanje Burov¹¹ med britansko-burskimi vojnami. Kljub temu, da so Buri priznali Britancem suvereno oblast nad njihovim ozemljem v mirovni pogodbi po drugi burski vojni, so z delovanjem na način swarminga dosegli vojaške uspehe.

Taktiko swarminga so Buri začeli uporabljati, ko so ugotovili, da se proti Britancem ne morejo boriti na konvencionalen način, saj Britanci premorejo veliko večjo ognjeno moč kot oni. Zato so se organizirali v skupine po 300 do 3.000 posameznikov na različnih geografskih predelih. Delovali so kot gverilske enote, in sicer v smislu: lociraj, zberi se, napadi izolirane Britanske enote, razprši se preden pridejo britanske okrepitve.

Na splošno so Buri izkoriščali prednosti mobilnosti, ognja na daljavo in zavedanja situacije, s tem pa so lahko izolirali in napadali Britance, ne da bi prišli v stik z glavnino Britanskih enot. Večina Burov je bila dobrih konjenikov, uporabljali pa so (predvsem v drugi burski vojni) puško Mauser, katere doseg je bil do 2000 metrov, kar je bilo veliko več, kot je dosegalo britansko orožje.

Buri so imeli prebivalstvo na svoji strani, zato so lažje zbirali obveščevalne podatke, prebivalstvo jim je pomagalo pri skrivanju, poleg tega so imeli prednost domačega terena. Med masovno kampanjo v prvi burski vojni je generalmajor George Colley pripeljal majhno britansko vojsko v območje Transvaala. Po nekaj neuspešnih napadih se je Colley odločil napasti Majuba Hill, nekdanji vulkan, na desnem boku burske obrambe.

---

¹¹ Bur, angl. Boer je nizozemska beseda, ki pomeni kmet. Buri so bili potomci zgodnjih nizozemskih naseljencev. Bili so predvsem kmetovalci, ki so živeli v Južni Afriki od 17. stoletja dalje. Odnosi med njimi in precej poznejšimi naseljenci, v glavnem Britanci, so se močno poslabšali proti koncu devetnajstega stoletja. Britanska vlada je bila nejevoljna tudi zaradi tega, ker so Buri želeli poseliti tudi ozemlja, ki so jih Angleži šteli za svoja, Buri pa so se upirali, saj so se morali zaradi britanskih pritiskov že večkrat preseliti drugam.

Colley je krenil z baze, gore Prospect, z 22 častniki in 627 vojaki v noči 26. februarja 1881. Vojska je bila sestavljena iz lahko oborožene pehote, sestavljene iz štirih regimentov, brez podporne oborožitve in artilerijske podpore. Ko so ugotovili, da je vrh zapuščen, je postavil 354 mož v obrambno linijo okoli vrha. Ostali so se vkopali v vznožju hriba.

Buri so bili povsem presenečeni, vendar so se, ko so ugotovili, da Britanci proti njim ne morejo uporabiti artilerije, na hitro organizirali, z namenom ponovnega zavzetja hriba. Prvih 50 Burov je odšlo proti vznožju hriba, ostali pa so v skupinah po dva ali tri možje nadaljevali pot proti vrhu.

Buri so razvili svojo taktiko osvajanja hribov v prejšnjih vojnah z Afričani, z načinom prečesavanja hriba s kritja v kritje, medtem ko so jim v bazi nudili podporni ogenj, s katerim je bil krit njihov premik. To je bilo možno z njihovim dobrim poznavanjem terena, na katerem so delovali. Eden od obeh glavnih delov napadne skupine je kril drugega z bočnim ognjem, medtem ko se je drugi del premikal. Medtem so se jim pridružili ostali Buri, ki so bili v tistem času v bližini, še ena skupina pa je začela s premikom po vzhodnem predelu hriba.

Približno 150 Burov se je pomikalo po vseh straneh hriba, medtem pa so imeli zagotovljeno podporo, ki jo je tvorila baza. Na začetku so bili Britanci presenečeni nad njihovo drzno in agresivno taktiko, saj so Buri veljali za bolj defenzivno naravnane bojevnike. Nihče ni pričakoval, da se bodo Buri približali na razdaljo bližinskega boja. Buri so v manjših skupinah tako počasi in metodično napredovali po pobočju hriba skoraj 6 ur.

Prednja obrambna črta pod poveljevanjem poročnika Hamiltona je bila napadena s sprednje in zadnje strani, pri tem pa so na pomoč priskočile britanske rezerve, ki so pred tem čakale v sredini enot na položajih. Poveljujoči britanske vojske so poskušali organizirati ognjene linije in se izogniti celotni zmešnjavi, ki jo je povzročal hrup in dim. Buri so se borili individualno, vsak je ustrelil, se skril in napolnil orožje in tako znova in znova. Pod ognjem iz dveh strani se je Britancem uspelo umakniti in prebiti boke, medtem pa so se nekateri Buri umaknili iz začelja napada na desni in levi bok Britancev, ki so bili sedaj obkoljeni iz treh strani – spredaj in iz obeh bokov. Britanci so še zadnjič izvedli protinapad z vsemi razpoložljivimi silami, neposredno na južno pobočje hriba. Pri tem naj bi umrlo 96 Britancev, 132 jih je bilo ranjenih, 56 pa zajetih, med Buri naj bi bila zgolj ena žrtev ter 5 poškodovanih.

Majuba hill se lahko kvalificira kot primer swarminga, ker so avtonomne in polavtonomne enote napadale sovražnika iz več strani, britanska vojska pa se je branila iz utrjenih obrambnih položajev. Burske enote so napredovale prikrito do vrha hriba, pri čemer je morala Britancev ves čas padala, saj so bili napadi Burov neprekinjeni in ves čas iz več strani naenkrat. Buri so imeli prednost domačega terena, se pravi je bila njihova situacijska ozaveščenost veliko večja kot pri Britancih in ko so Britanci padli pod ogenj iz več strani, se je njihova morala enostavno zlomila.

2.7.3 Zaključki zgodovinskih primerov

V vseh zgodovinskih primerih swarminga so prisotni vsaj trije faktorji, ki igrajo odločilno vlogo pri uspešnosti swarminga:

- prikritost delovanja in visoka mobilnost,
- večje zavedanje situacije kot ga ima sovražnik in
- večji domet orožij kot je sovražnikov, česar posledica je, da ni potrebe po bližinskem boju.

Prikritost delovanja in zavedanje situacije sta med seboj zelo povezana. V primeru, da je zavedanje sovražnika o situaciji, se pravi, da ima podatke o terenu, o svojih enotah,

sovražnih enotah, naši nameri idr. večje kot je naše, bo tudi možnost prikritega delovanja naših enot manjša. Sovražnik bo namreč točno ali pa vsaj približno vedel, kje se nahajajo naše enote in kolikšne velikosti so, zato nas bo lahko odkril, čeprav bomo ves čas izvajali premik v kritju.

V skoraj vseh primerih, ko so bili pri delovanju izpolnjeni ti trije pogoji, so bili izvajalci swarminga pri svojem delovanju uspešni, pri čemer pa sta prikritost delovanja z visoko mobilnostjo in zavedanje same situacije bolj pomembna kot pa domet orožja in s tem odsotnost bližinskega boja. Zadnji faktor, večji domet lastnega orožja kot sovražnikovega, je bil pomemben predvsem v zgodovinskih bojih pri delovanju konjenice z loki npr., v novejših obdobjih pa imajo vojske orožja podobnih zmogljivosti in dometa, zato ta faktor ni več tako pomemben za uspeh swarminga.

Prikritost premikanja po terenu daje izvajalcem swarminga možnost, da se približajo sovražniku na kratko razdaljo in če je skupin, ki se približujejo, več, bo posledično swarming attack bolj uspešen, saj se sovražnika obkoli iz več strani, nanj strelja iz več strani in zato je presenečenje toliko večje.

Zgodovinsko gledano pa so se pojavili tudi uspešni protiukrepi za izvajanje swarminga:

- sile, ki izvajajo swarming, potisnemo v kot z uporabo naravnih ovir ali lastnih sil, kar se je pokazalo kot uspešno pri Makedoncih pod vodstvom Aleksandra Velikega, ki je na ta način porazil Skite, ki so na svojih pohodih uporabljali tehniko swarming attacka (glej primer v prilogi)
- sile, ki izvajajo swarming, prisilimo v bližinski boj, s čemer se odvzame prednost uporabe boljšega orožja sovražnika, predvsem je tukaj igral pomen večji doseg lastnih orožij,
- zmanjšanje prednosti, ki jo imajo skupine, ki izvajajo swarming, v smislu mobilnosti in prikritosti,
- zaščita pokrajin z gradnjo povezanega sistema ovir (primer Aleksandra Velikega – glej prilogo), danes ta protiukrep ni več aktualen, v zgodovini pa je bil zelo pomemben ukrep proti kakršnim koli napadom, vpadom... na določeno področje,
- skupine, ki izvajajo swarming, se lahko odreže od njihove logistične baze (primer Aleksandra Velikega – glej prilogo).

Iz zgodovinskih primerov je zanimiv vidik vpliva swarminga na moralo napadenih bojevnikov. Ko enota napade sovražnika s taktiko izvajanja swarminga, se pravi obkolitve enote iz vseh strani in z večkratnim zaporednim napadom, ima tak napad velik psihološki vpliv na sovražnika. Že napad na enoto z boka ali od zadaj namesto frontalnega napada ima na napadeno enoto velik psihološki vpliv in upad morale, napad iz več strani naenkrat in neprekinjeni zaporedni napadi pa imajo zato še toliko večji učinek.

Po drugi strani pa je velika možnost, da se bo napadena enota, ko vidi, da nima več izhoda, borila veliko bolj goreče, saj v končni fazi nima kaj izgubiti, zato so nekatere enote, ki so izvajale swarming, le-tega izvedle tako, da so napadeni enoti pustile neko manjše področje, luknjo med napadalnimi skupinami, kamor so ti lahko zbežali. To so izvajali predvsem Mongoli, kar se je izkazalo za zelo uspešno. Bojevniki, ki so bili napadeni in jim je zaradi nenadnega napada padla morala, so tako videli možnost za pobeg in rešitev lastnega življenja, namesto da bi se borili in morebiti premagali napadalce. Posledično pa so Mongoli, kot tudi drugi narodi, ki so izvajali tak način delovanja, zlahka zmagovali.

Na podlagi zgodovine lahko določeno delovanje, njegove prednosti in pomanjkljivosti prenesemo v sedanji in prihodnji čas. V nadaljevanju v tabeli predstavljam možne težave, s katerimi bi se lahko pri svojem delovanju srečali sodobni izvajalci swarming attacka. Z

nekaterimi od naštetih težav so se srečali že v preteklosti, nekatere pa so povsem nove in izhajajo iz drugačnega načina delovanja v sedanosti. Glej tabelo 1.

Tabela 1: Težave in ovire swarminga

Izziv	Razlaga	Morebitna rešitev težave v sedanosti
Nenadno delovanje podpore, ki pri napadenem povzroči »šok efekt ¹² «	Lahko oboroženi napadalci na tak način niso mogli delovati, saj za to niso imeli na voljo prave oborožitve. Na sovražnika so delovali z loki iz določene razdalje, vendar pa to ni bilo dovolj za povzročitev »šok efekta«, kar bi povečalo njihovo učinkovitost.	»Šok efekt« lahko dosežemo z indirektno podporo iz zraka, z artilerijskim napadom, podporo iz ladjevja, sistemom PORS...
Omejeno in težko prehodni teren	Enote, ki se ne gibljejo peš, potrebujejo za izvedbo swarminga manevrski prostor (ceste, odprta področja...). V preteklosti ni zabeleženih primerov, v katerih bi vkrcane enote izvajale swarming v težje prehodnem terenu.	Lahka bojna vozila imajo dobre vozne lastnosti in lahko delujejo v veliko različno prehodnih terenih, poleg tega lahko za izvajanje swarminga angažiramo izkrcano pehoto.
Logistika	Pred začetkom razvoja mehanizacije so bila bremena logistike veliko manjša kot so danes, izvajalci swarminga so enostavno morali preživeti z manjšo logistično zagotovitvijo.	Možna dostava s kašaji/paketi ¹³ glede na podan položaj enote s pošiljanjem GPS signalov, dostava po zraku...
Minska polja	Pred drugo svetovno vojno niso obstajala.	Z odpravo protipehotnih min se je ta težava zmanjšala, vendar pa še vedno obstaja glede na ostale vrste min.
Prijateljski ogenj	V zgodovini ozaveščenost glede tega problema ni bila velika, včasih so bile žrtve manjše, včasih večje.	Izboljšana situacijska ozaveščenost, natančno delovanje sodobnih orožij, natančno določene cone delovanja, uporaba neubojskih sredstev.

Vir: Edwards (2000, str 61)

¹² Pri napadeni enoti z nenadnim močnim delovanjem povzroči trenutno zbežnost in nekoordinirano delovanje, saj je sovražnik tako močno presenečen, da za nekaj časa povsem izgubi občutek, ne ve od kje sovražnik deluje, kaj se je sploh zgodilo... in potrebuje nekaj časa, da se spet zbere in odreagira.

¹³ Gre za v naprej določen in dogovorjen paket MTS, ki ga logistika dostavi na določeno lokacijo.

2.8 PRIHODNOST SWARMINGA

Taktika swarming attacka še ni doktrinarno urejena. V primeru, da bi postala del vojaške doktrine, bi morali sprejeti velike spremembe v uporabi opreme in organizacije delovanja. Glede na to, da literatura, na kateri temelji moja zaključna naloga, izhaja iz doktrine ZDA in da Slovenska vojska deluje v veliko delih ravno na podlagi te doktrine, se bom v nadaljevanju navezala na razloge, zakaj swarming še nekaj časa najbrž ne bo del doktrine ZDA in posledično pri nas.

Tanki in bojna vozila, ki jih uporablja ameriška vojska, niso dovolj mobilna, da bi z njimi lahko izvajali operacije swarminga, ker zahtevajo veliko vzdrževanja in pogosto dolivanje goriva. Tanki so že v osnovi zasnovani za masovno streljanje v organiziranem delovanju npr. napadu, ne pa kot del sil, ki delujejo razpršeno.

Kakršna koli doktrina, ki bi zahtevala tako drastično spremembo, se pravi odvzem tankov iz formacij za bojno delovanje, bi naletela na veliko odpora, saj se v ta del oborožitve vlaga ogromno denarja, prav tako je na tem področju že za vrsto let vnaprej določen načrt uporabe in opremljanja in ga ni mogoče spremeniti od danes na jutri.

Kljub temu pa obstajajo tudi pogledi, ki so v korist swarminga. Ta bi bil zelo primeren za lahke in srednje enote kar se tiče vozil. Glede na to, da smo v dobi drastičnega tehnološkega napredka, bi lahko sodobne vojaške enote z lahkoto dosegale kriterije, ki morajo biti izpolnjeni za uspešen swarming: orožje ima velike dosege, s čemer ni več potrebe po bližinskem boju in lahko od daleč uničimo sovražnika, brez oz. z minimalnimi žrtvami, poleg tega se povečujejo možnosti za izmik pred sovražnikom, prav tako pa se z razvojem informacijske in komunikacijske tehnologije povečuje tudi situacijska ozaveščenost. Glede na našete razloge bi lahko izvajanje swarminga, ne le, da bi postalo izvedljivo po doktrinarni ureditvi, ampak bi lahko na njem temeljilo celotno vojaško delovanje, ki je trenutno še vedno organizirano v velike enote za vsako bojno delovanje.

2.8.1 Taktika

Swarming se konceptualno lahko razdeli na štiri faze: lociranje, približevanje sovražniku, napad in razpršitev – umik. Sile, ki izvajajo swarming morajo biti sposobne izvajati napad take vrste v več pulzih, se pravi, da se zelo hitro zberejo okoli tarče, jo napadejo, se čim prej umaknejo in takoj spet zberejo in ponovno napadejo. Pri tem je pomembno, da skupine, ki napadajo določeno tarčo, to izvedejo simultano, se pravi istočasno. Vsaka posamezna skupina je sicer ranljiva glede na njeno velikost in izoliranost od ostalih, njena moč je majhna, vendar pa se, ko se združi z ostalimi skupinami, moč delovanja vseh skupin skupaj zelo poveča, pri čemer skupine z lahkoto prevladajo sovražnika zaradi presenečenja, ki ga dosežejo s hkratnim napadom iz več strani.

Poleg tega je velik plus takega delovanja tudi hitrost premikanja, ki je pri manjših enotah veliko večja in glede na to, kako hitro napreduje tehnologija razvoja orožij in kako se povečuje moč, natančnost in doseg orožja, je za prihodnost bojevanja prav gotovo boljše, da so enote čim bolj razpršene pri svojem delovanju, saj jih je tako več, težje jih je odkriti, če pa jih sovražnik že odkrije, bo odkril le majhen del celotnih sil, ki delujejo v njegovem okolju.

Danes se za razliko od preteklosti lahko osredotočimo na uporabo indirektnega ognja za izvedbo swarminga, saj s tem še dodatno prispevamo k varnosti lastnih enot, učinek pa ostane enak oz. lahko je še celo večji kot pri uporabi direktnega ognja. Pri tem se namreč zelo poveča mobilnost enot, ki so na tleh, zato lahko še bolj učinkovito napadejo sovražnika.

3 RAID

Raid¹⁴ je napad posebnega pomena. Za razliko od swarming attacka je raid – naskok omenjen v Vojaški doktrini kot vrsta ofenzivnega delovanja¹⁵. Naskok je načrtovano ofenzivno delovanje, ki vključuje hiter, časovno omejen prodor na sovražnikovo območje, za uresničitev posebnega poslanstva. Običajno se zaključi z načrtovanim umikom.

Gre za vrsto ofenzivnega delovanja, pri katerem se patrolja, ki ga izvaja, infiltrira globoko v sovražnikovo ozemlje. To pomeni, da se sile, ki ga bodo izvajale, znajdejo sredi sovražnega ozemlja, kjer ima sovražnik občutno premoč, pri tem pa nimajo možnosti, da bi jim njihove enote pomagale in jih okrepile, če bi bilo potrebno, saj se običajno nahajajo daleč stran. Uspešen raid je zato velik dosežek vsake bojne enote, ki se ga loti. Noben taktičen manever ne zahteva večjih spretnosti pri samem zbiranju podatkov, načrtovanju, izvajanju poskusov in individualnih ter kolektivnih veščin, kot so potrebne za izvedbo uspešnega raida.

Raid predstavlja vrsto operacije, kjer zasedanje ozemlja ni bistvenega pomena. Enota, ki izvede raid, se takoj po opravljeni nalogi namreč izmakne nazaj na prijateljsko oz. varno ozemlje.

Za izvajanje raidov je veliko razlogov. Patrolja ima lahko nalogo, da:

- uniči ključne sovražnikove objekte – stavbe, kjer se nahaja sam sovražnik, v njih izvaja kakšne aktivnosti, stavbe uporablja za skladiščenje idr.,
- uniči sovražnikovo opremo,
- začasno zasede ključni teren, kar predstavlja del večje operacije,
- zbere pomembne informacije,
- zajame ali osvobodi določene posameznike.

Vsaka od teh nalog je sicer povsem svoja, vendar pa v osnovi vse vsebujejo določene skupne zakonitosti, po katerih se izvedejo.

3.1 ORGANIZACIJA SIL

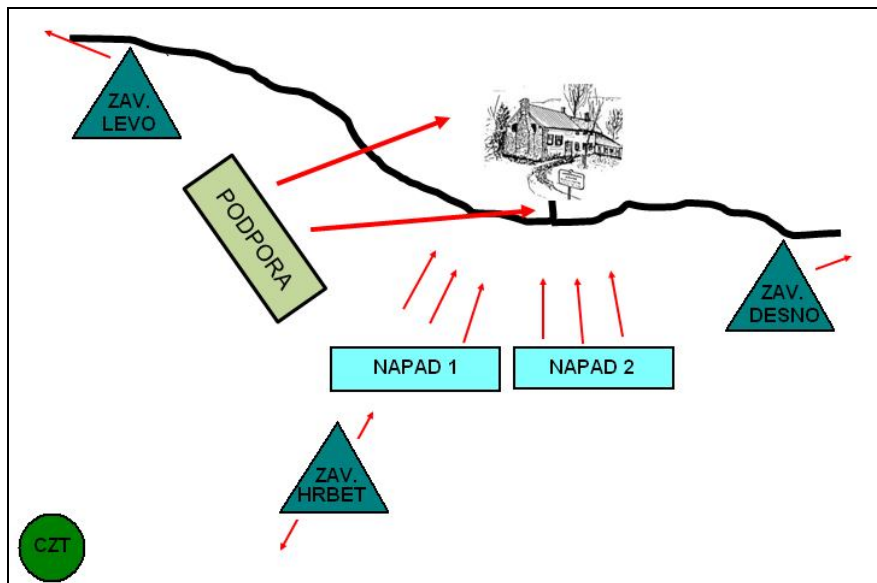
Vsako delovanje zahteva organiziranost sil, ki je najprimernejša za uspešno izvedbo. Pri raidu enoto razdelimo na skupino za zavarovanje, skupino-e za napad ter skupino za podporo.

---

¹⁴ Med pregledovanjem literature sem naletela na različne izraze za raid, npr. naskok, izpad, ki dajejo samemu delovanju dvoumen pomen, zato bom v nadaljevanju uporabljala angleško ime za to vrsto delovanja. Poleg tega je na tem mestu potrebno opozoriti na uporabo besede naskok, ki se v določeni literaturi uporablja kot označitev faze napada, kar pa nima nobene povezave z raidom.

¹⁵ Ofenzivno delovanje je odločilen način bojnega delovanja. Njegov cilj je poraziti sovražnika z vsiljevanjem poveljnikove volje in uporabo osredotočene bojne moči. Slovenska vojska izvaja naslednje vrste ofenzivnih delovanj: napad, nasilno izvidovanje, **naskok**, demonstracijo sile, zasedo, preboj, izkoriščanje uspeha in pregon. Za doseg cilja ofenzivnega delovanja lahko poveljniki kombinirajo tudi posamezne vrste defenzivnega delovanja. Za ofenzivno delovanje so značilni presenečenje, osredotočenost, tempo in drznost delovanja. (Vojaška doktrina, 2006)

Slika 7: Organiziranost sil in njihova razporeditev pri raidu

Vir: Ranger Handbook (2006, 5-17)

3.1.1 Skupina za zavarovanje

Število in velikost je odvisna od naloge, zemljišča in sovražnika. Sestavlja jo več skupin, običajno je postavljena na levi in desni strani ter včasih na hrbtu formacije, ko je le-ta pripravljena na izvedbo raida. Njihov glavni namen je izolirati cilj, preprečiti okrepitev sovražnika ali umik sovražnika iz cilja.

3.1.2 Podporna skupina

Skupina za podporo je običajno v centru formacije enote, ki bo izvajala raid, tako da imajo pregled nad ciljem napada. Oboroženi so s težjim orožjem, kot so mitraljezi in bombometi. Odgovorna je za presenečenje z učinkom šoka na sovražnika kot tudi za prizadevanje čim večjih žrtev sovražniku, da skupina za napad lahko čim lažje izvede svoje delo. Po signalu za napad z močnim ognjem povzroči kar največ žrtev in škode na sovražnikovi infrastrukturi. Močan ogenj in uničenje presenetita nasprotnika in povečata možnost za uspeh napadnih skupin.

3.1.3 Skupina za napad

Skupina za napad se približa čim bližje cilju, da je sovražnik ne more odkriti in kolikor še dopušča uspešno delovanje podporne skupine brez nevarnosti za delovanje po lastnih silah. Skupina je oborožena z lahko pehotno oborožitvijo, poleg tega so posamezniki opremljeni tudi s specialno opremo. Odgovorna je za uničenje cilja, zajetje/osvoboditev posameznikov, ki se nahajajo na cilju raida oz. za izvedbo druge vrste naloge. Skupina je od vseh najbolj izpostavljena in najmanj oborožena.

V sklopu skupine za napad so organizirane specialne skupine:

- skupine za zajem sovražnika,

- skupine za iskanje ujetnikov,
- skupine za izvleko ranjencev,
- skupine za uničenje (demolition – demo team),
- EOD¹⁶ skupine, lahko tudi
- skupine za ravnanje ob radijskem, kemičnem, biološkem ali jedrskem napadu.

Specialne skupine se tvorijo glede na posamezno konkretno nalogo in niso fiksno določene. Lahko se spremeni njihova sestava tudi med samim delovanjem, npr. da pride do žrtev, se lahko za izvleko žrtev aktivira več posameznikov, kot jih je določenih vnaprej, če se pri pregledu stavbe izkaže, da bo potrebno več posameznikov za pregled, se jih pač doda. O tem kako in v kolikšnem številu bodo sestavljene odloča poveljnik voda, ki odloča tudi o morebitnih spremembah med samim delovanjem.

Običajno je skupina za napad razdeljena v dve skupini, znotraj katerih se tvorijo naslednje podskupine:

- skupino za izdelavo prehodov skozi ovire;
- skupino za uničenje utrjenih objektov, ki je opremljena s protiolepni sredstvi in drugimi potrebnimi sredstvi;
- skupino za uničenje opreme, ki je opremljena z eksplozivom;
- skupino za preiskavo mrtvih in ujetnikov;
- skupino za evakuacijo ranjencev in zaplenjenega materiala.

3.2 NAČRTOVANJE IN PRIPRAVE

Največja razlika med raidom in ostalimi vrstami napada je omejen cilj napada pri raidu in takojšen umik iz območja cilja na varno področje po končanem raidu.

Raid se lahko izvede podnevi ali ponoči, lahko se izvaja znotraj ali pa zunaj dosega podpore sosednjih enot. V slednjem primeru enota, ki bo izvajala raid, deluje samostojno.

Informacije, ki jih ima enota na voljo, morajo biti čim bolj »sveže«, zato je obveščevalna priprava bojišča (OPB, angl. IPB – intelligence preparation of the battlespace) ključnega pomena pri načrtovanju.

Obveščevalno pripravo bojišča izdelata sektor S2, ki načrtuje tudi izvidovanje in nadzor, s katerim zagotovi neprekinjeno opazovanje cilja raida. Na podlagi tega oceni, ali je stanje sovražnika znotraj zmogljivosti sil za izvedbo raida in če je posledično raid sploh primerno izvajati.

Pomembno je, da na podlagi sovražnikove razporeditve in možnih poti njegovih okrepitev tudi oceni čas, ki ga sovražnik potrebuje za reakcijo in okrepitev svojih sil v območju raida. Od tega sta odvisni dopustno trajanje raida ter načrtovanje posrednega ognja in situacijskih ovir za blokiranje ali zadrževanje sovražnikovih okrepitev. (glej Škerbinc in drugi, 2007)

Sovražnik bo imel najbrž dobre komunikacijske povezave s svojimi enotami v rezervi, saj enota, ki bo izvedla raid, le-tega izvaja globoko v sovražnikovem zaledju, kjer povsod obstaja nevarnost, da naleti na sovražnikove enote, ki so blizu ena druge. To pomeni večjo ranljivost patrolje, ki bo izvajala raid, saj lahko hitro pride do protinapada sovražnika. Pri načrtovanju je

---

¹⁶ »Explosive ordnance disposal – uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev; gre za odkrivanje, ugotavljanje istovetnosti, terenska ocena, nevtralizacija, odstranitev in končno uničenje neeksploziranih sredstev. Lahko vključuje tudi eksplozivna sredstva, ki so postala nevarna zaradi poškodb ali kvarjenja.« (Brinc in drugi, 2006, 98)

zato potrebno točno določiti časovnice od začetka izvajanja raida do umika naših enot, saj bomo s časovnimi omejitvami preprečili sovražniku, da bi se v zelo kratkem času odzval na naš napad – raid.

Na podlagi podatkov, ki jih imamo na voljo o sovražniku in sami situaciji, se sprejmejo kontrolni ukrepi manevra in ognja, naredi se načrt izvedbe, pri tem pa je potrebno dati veliko poudarka tudi na same preskuse. Enota pred pričetkom izvajanja vse postopke uri toliko časa, da so skupine in v končni fazi tudi vsi posamezniki usklajeni med seboj. To se mora upoštevati pri načrtovanju časa, namenjenega za priprave.

Poveljnik in štab načrtujeta pristop sil za izvedbo raida po kopnem ali po zraku na smeri, ki jima omogoča hiter in nasilen raid. Štab pripravi načrte za delovanje v primeru stika pred ali po izvedenem delovanju na cilju raida. Prav tako načrtuje zbirne točke za pripravo pred izvedbo raida ter zbiranje po izvedenem raidu, ko so sile pripravljene za umik. Umik mora biti izveden po drugi smeri kot pristop do cilja, če je to mogoče. (Škerbinc in drugi, 2007, 106)

Poveljnik in štab določita jasna merila za preklic raida. Ta vključujejo izgube osebja, opreme ali podpornih sredstev in pa spremembo situacije pri sovražniku.

Varnost sil v naskoku je izredno pomembna, ker so sile za izvedbo raida ranljive za napad iz vseh smeri.

Med umikom je pomembno, da se enota, ki je izvedla raid, umika nazaj proti bazi po drugi poti, kot je prispela do cilja, kar mora biti že vnaprej predvideno in pot umika določena med samim načrtovanjem.

Osnovni pogoj za uspešnost raida je element presenečenja, zato vedno težimo k temu, da ga povsem dosežemo. Da bi ta element povečali kolikor se le da, moramo raid izvesti v času, ko ga bo sovražnik najmanj pričakoval. Raid naj bi bil izveden, ko je vidljivost slaba in če je le možno, iz nepričakovane smeri pristopa, npr. iz zelo težko prehodnega terena oziroma od tam, od kjer nas sovražnik ne pričakuje. Da bi vedeli, od kje dostopati do sovražnikovega cilja oz. napasti cilj, pa moramo imeti čim več podatkov o sami okolici našega cilja, kar dobimo iz obveščevalne priprave bojišča. Če elementa presenečenja ne moremo doseči, se raid ne izvede.

3.3POTEK RAIDA

3.3.1 Aktivnosti pred ciljem

Vod vzpostavi CZT (glej sliko 8). Do položaja za začetek izvajanja raida mora biti napredovanje proti cilju prikrito, saj je za uspešen raid presenečenje ključnega pomena. Če se enote, ki bodo izvajale raid, razkrijejo pred začetkom, obstaja zelo majhna možnost za uspeh.

Poveljnik voda pokliče skupino za poveljniško izvidovanje¹⁷ mesta raida:

- poveljnik voda (v nadaljevanju PV),
- vezist,
- poveljnik napadne skupine 1,

---

¹⁷ Skupina za poveljniško izvidovanje je lahko formirana tudi drugače, določi jo poveljnik voda. Tu je primer skupine za poveljniško izvidovanje, ki se mi zdi najbolj smiselno.

- poveljnik napadne skupine 2,
- oddelek za zavarovanje,
- par za podporo/opazovalnico (pomočnika na MAG-u) in
- poveljnik skupine za ognjeno podporo.

Vodni podčastnik (v nadaljevanju VPČ) zbere in pregleda skupino. Izvede se prerazporeditev sredstev zvez HARRIS, če do tega še ni prišlo. Sredstva zvez morajo imeti: pomočnika na MAG-u, poveljnik in vodja skupine za zavarovanje ter VPČ.

VPČ preveri delovanje zvez, orožje (naboj mora biti v cevi, okvirji popolnjeni, trinožec za MAG morata pomočnika na MAG-u vzeti s seboj), protioklepno orožje, če ga imamo, SRUD (preveri, če je komplet popoln), daljnogled oz. Metrix, maskiranost telesa in opreme (učvrstitev opreme, delovanje specialne opreme, npr. nočnogleda).

Formira se »ribja kost¹⁸« v naslednjem razporedu¹⁹:

1. poveljnik napadne skupine 1-navigator,
2. skupina za zavarovanje 1,
3. PV,
4. vezist,
5. poveljnik napadne skupine 2,
6. poveljnik podporne skupine in pomočnika na MAG-u,
7. poveljnik zavarovanja in
8. skupina za zavarovanje 2.

PV preda VPČ-ju 5K²⁰, VPČ pa poskrbi za to, da se vsi, ki ostanejo v CZT, seznanijo z dobljenimi informacijami. PV določi mesto izhoda izvidniške skupine iz CZT, VPČ nato z bolničarjem izvede preštetje skupine za poveljniško izvidovanje.

Ko skupina za poveljniško izvidovanje zapusti CZT, VPČ prevzame poveljevanje nad preostankom enote in dokonča postavitve CZT – reorganizira perimeter zavarovanja, organizira maskiranje nahrbtnikov, utrjevanje položajev, domaskiranje posameznikov, preveri stanje orožja in opreme (posebno pozornost nameni za posebno opremo – nočnogled, daljnogled, metrix...). VPČ preveri tudi poznavanje 5K med vojaki.

PV medtem na primernem mestu pred končnimi položaji za raid določi točko razhoda (TR) in izvede SGVP²¹ z namenom, da ugotovi, če kdo slučajno sledi skupini oz. se kdo nahaja v njeni bližini (glej sliko 8).

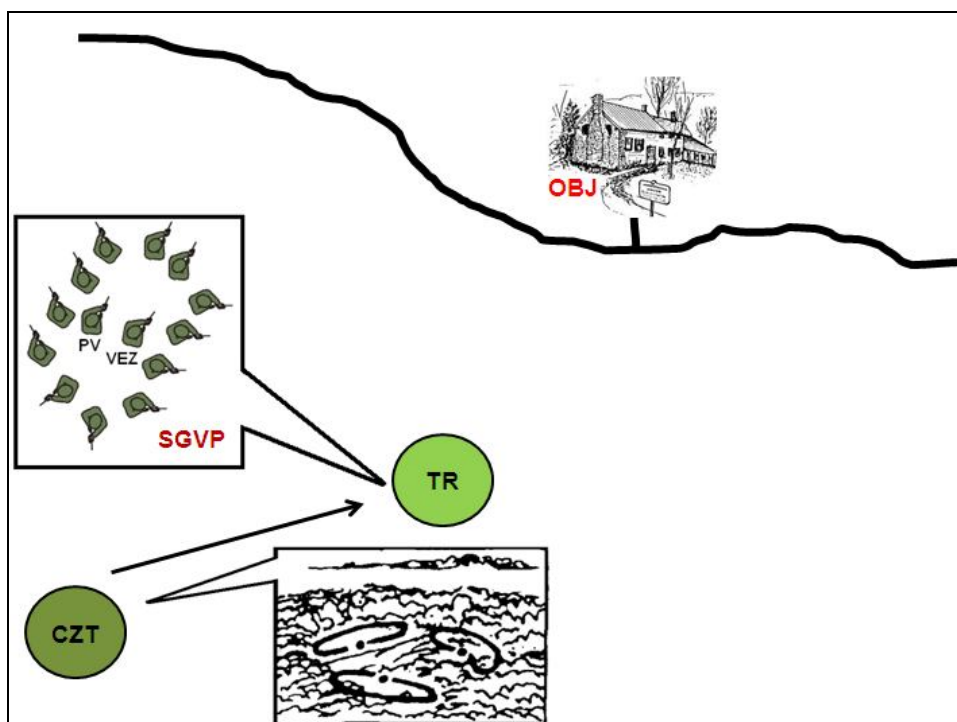
¹⁸ Prvi v koloni z orožjem pokriva smer premika, ostali izmenično pokrivajo levi in desni bok, zadnji pa pokriva smer nazaj; s tem se doseže 360° zavarovanje enote.

¹⁹ Vrstni red v formaciji je odvisen od odločitve poveljnika voda. Opisana je zgolj ena od možnosti.

²⁰ **K**am gre poveljnik, **K**do gre z njim, **K**oliko časa bo odsoten, **K**aj storiti, če ne vrne, **K**aj storiti, če je skupina za izvidovanje/skupina v CZT-ju napadena (Ranger Handbook, 2006, 5 -3)

²¹ Stoj, glej, vohaj, poslušaj. Gre za postopek, ko se skupina ustavi, vzpostavi 360° zavarovanje in na določen signal prične z opazovanjem okolice z vsemi čutili.

Slika 8: CZT in TR

Vir: FM 7-8 (1992, 3-8), lastni zapiski

PV identificira in potrdi objekt raida in o tem obvesti VPČ-ja po zvezi (preveri FM). V kolikor objekta ne najde, se skupina vrne v CZT in pri nadrejenem preveri lokacijo oz. zahteva nadaljnja navodila.

S TR PV odpelje in postavi skupino za zavarovanje oziroma poveljniku oddelka za zavarovanje določi na karti (ali pokaže v naravi) mesto postavitve bočnega zavarovanja. Na mestu zavarovanja skupini za zavarovanje postavi SRUD na najnevarnejši smeri. Skupini za zavarovanje poročata, ko zasedeta položaj, ko postavi SRUD in v kolikor opazita nasprotnika oz. ob posebnostih.

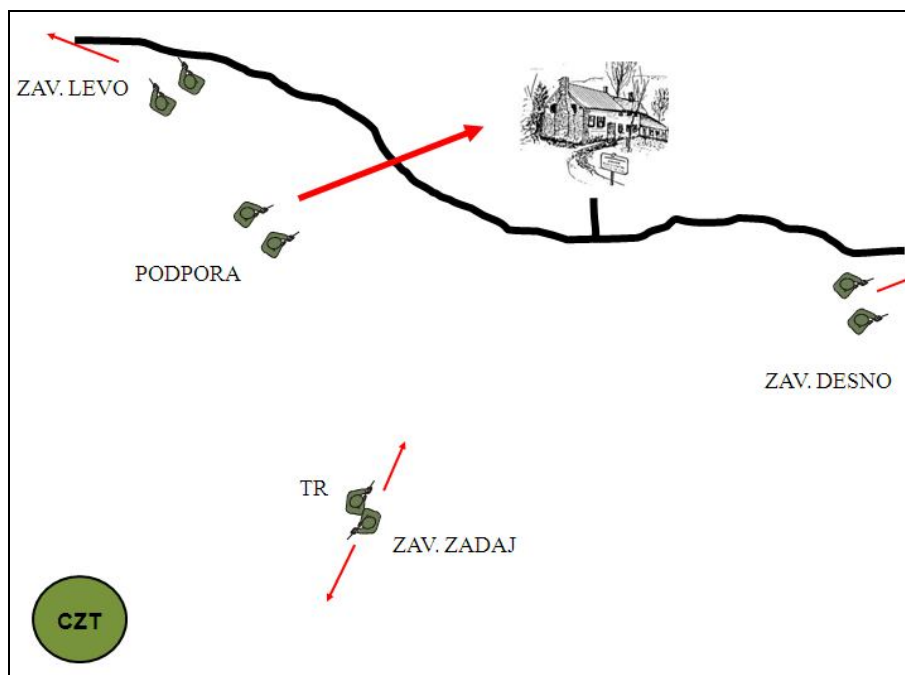
PV nato poveljujočega podporne skupine ter par namerilcev na MAG-u odpelje na mesto, kjer bo postavljena ognjena podpora. Poveljnik voda sam postavi trinožec in določi sektor ognja za posamezno orožje. Poveljniku podpore poda režim ognja. PV še enkrat preveri delovanje zveze, pove signale²² za začetek (npr. strel PV oz. »OGENJ« po zvezi), preusmeritev (npr. rumena signalna oz. »PREUSMERI«) in prekinitvev ognja (npr. rdeča signalna oz. »PREKINI«). Pomočnikoma na MAG-u izda 5K in se s poveljnikom podporne skupine vrne na TR. Pomočnika MAG-a na svojem položaju ves čas opazujeta in poročata vsakih 30 min oz. kakor se dogovorijo in ob vsaki spremembi o stanju na cilju – objektu (v nadaljevanju OBJ), pripravita pa tudi skico sektorja.

PV s poveljnikom napadne skupine 1 in poveljnikom napadne skupine 2 izviduje in določa izhodiščna mesta napadnih oddelkov, mejo med njima, kateri bo predvidoma šel v čiščenje OBJ, ter določi končno linijo napredovanja. Pokaže mesto ognjene podpore in sektor delovanja ter predvideno smer premika napadnih oddelkov.

²² Signali so dogovorjeni znotraj voda za posamezno nalogo, tu so naštetih zgolj primeroma.

PV z vezistom, poveljnikom napadne skupine 1, poveljnikom napadne skupine 2 in poveljnikom podporne skupine najavi VPČ-ju po zvezi svojo vrnitev in se vrne v CZT. Skupina za zavarovanje ostane na svojih položajih, prav tako pomočnika MAG-a (glej sliko 9). Vsi imajo nalogo opazovati in sporočiti spremembe oz. posebnosti, ki se zgodijo, dokler se enota kasneje ne razporedi na svoje položaje.

Slika 9: Enote, ki ostanejo na položaju po izvidovanju

Vir: lastni zapiski

Po prejemu najave VPČ v CZT takoj začne z zadnjimi pripravami za premik in izvedbo raida:

Preveri:

- naboj v cevi vsakega posameznika,
- masko,
- zapetost čelade,
- delovanje in pripravljenost nočnogledov,
- pregleda opremo za miniranje,
- eksplozivno polnitev za vstop v objekt,
- prisotnost dimnih vložkov,
- vezice pri skupini za pregled mrtvih in ranjenih,
- preveri zamaskiranost nahrbtnikov.

Po izmenjavi daljnih in bližnjih signalov se PV s svojo skupino vrne nazaj v CZT. V CZT PV dopolni, spremeni ali potrdi načrt.

VPČ še enkrat preveri maskiranost nahrbtnikov. Nujno je namreč, da so nahrbtniki skriti, da jih sovražnik oz. kdor koli drug, ki bi se premikal mimo točke, kjer so, ne opazi. V primeru, da bi sovražnik našel nahrbtnike, bi s tem dobil potrditev, da je enota nekje v bližini, s tem pa bi bila le-ta ogrožena, prav tako pa ne bi mogla izvesti naloge, saj presenečenje ne bi bilo več možno. Nahrbtniki naj bi bili sicer vedno varovani, vendar pa lahko pride tudi do situacije, ko je na voljo enostavno premalo ljudi, da bi pustili varovanje v CZT-ju, zato je še posebej pomembno, da se nahrbtniki zamaskirajo tako, da jih samo naša enota lahko najde.

Za varovanje CZT in opreme določi 2 vojaka, ki se rahlo odmakneta od nahrbtnikov, a tako, da jih imata ves čas na očeh iz varne razdalje. Preden se preostanek voda premakne iz CZT, se jima poda 5K, saj morata vedeti, kdaj in iz katere smeri se vrne enota nazaj do njiju in pa kaj storiti, če ju napadejo oz. se enota ne vrne nazaj. Ponoči se CZT označi s IR camlight.

Vod se premakne do TR v vodni koloni²³:

1. Napadna skupina 1
2. PV
3. Poveljnik podporne skupine z MAG-oma
4. VPČ
5. Napadna skupina 2.

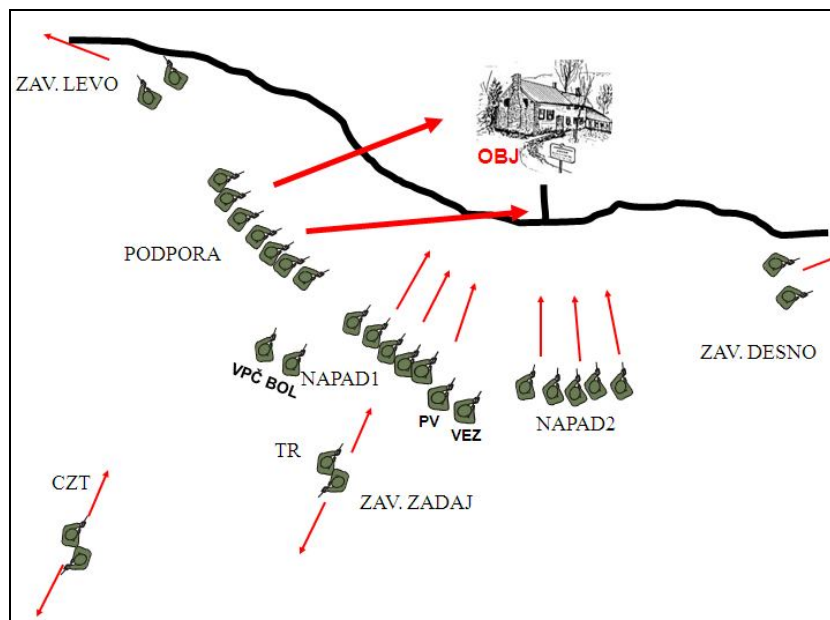
Na TR napadna skupina 1 pokriva levi bok, napadna skupina 2 pa desni bok, MAG-a sta na sredi s poveljnikom podporne skupine. Na TR lahko že od prej – iz faze izvidovanja ostaneta dva strelca za hrbtno zavarovanje (glej sliko 9), saj je med CZT in položaji za raid prevelika razdalja, da bi lahko predvidevali, da se čez to področje sovražnik ne bo približal za naš hrbet.

3.3.2 Aktivnosti na cilju

Poveljnik podporne skupine odpelje MAG-a na mesto ognjene podpore.

Ko je podpora na svojem mestu, se napadna skupina 1 in napadna skupina 2 razvrstita na določene izhodiščne položaje (glej sliko 10). PV pri pomočnikih MAG-a še enkrat preveri stanje na OBJ, če je prišlo do kakršnih koli aktivnosti oz. sprememb medtem, ko poveljnika voda ni bilo na mestu. Poleg tega preveri še stanje pri zavarovanju.

Slika 10: Razporeditev enote na OBJ

Vir: lastni zapiski

²³ Vrtni red je lahko tudi drugačen, dejansko ga za vsako nalogo določi poveljnik voda.

Vezist se nahaja ob PV med napadnima elementoma in beleži (zapisuje) vse dogajanje, meri čas izvedbe raida in z glasom opozarja na čas – vsako 1 min, odgovoren je za pravilne informacije na točki razširjanja informacij.

PV s svojim strelom (v tem primeru osnovni signal, rezervni je »Ogenj« po zvezi) da signal za odpiranje ognja ognjene skupine oziroma ji poveljuje po zvezi:

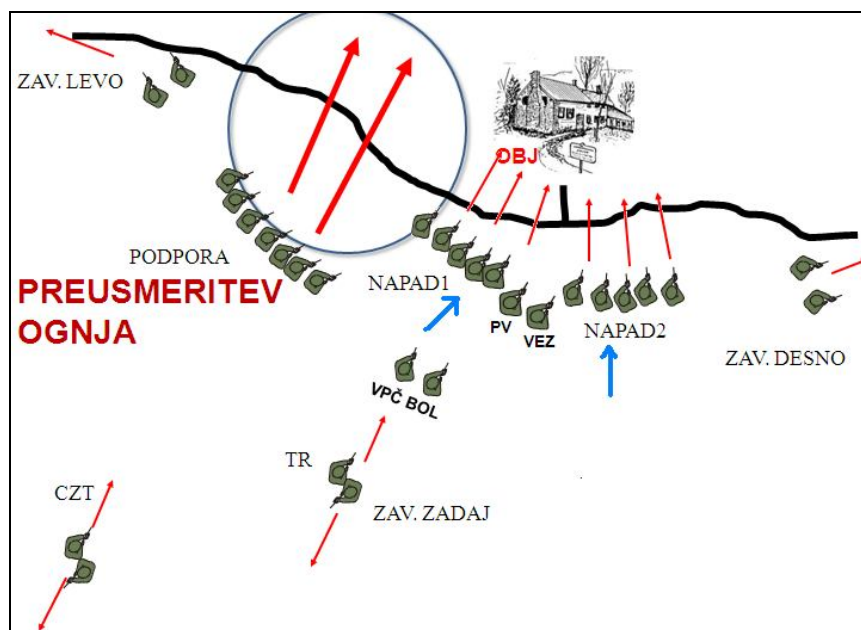
- podpora odpre ogenj z daljšim rafalom in nato preide na izmenično streljanje z mitraljezoma,
- napadna skupina 1 in napadna skupina 2 se premikata na objekt ob poveljevanju PV. Poveljnika napadnih skupin skrbita za varno premikanje, smer premikanja in redno menjavanje okvirjev.

PV izda povelje z glasom napadni skupini 1 in napadni skupini 2 za premik v preskokih do območja pod ognjem.

VPČ se premika za napadalnima elementoma na varni razdalji.

PV poveljuje preusmeritev in prekinitev podpornega ognja, skladno s premikanjem napadalnih elementov in dogovorjenimi signali. Ogenj se preusmeri v varno stran, se pravi stran od skupin za napad (glej sliko 11).

Slika 11: Preusmeritev ognja

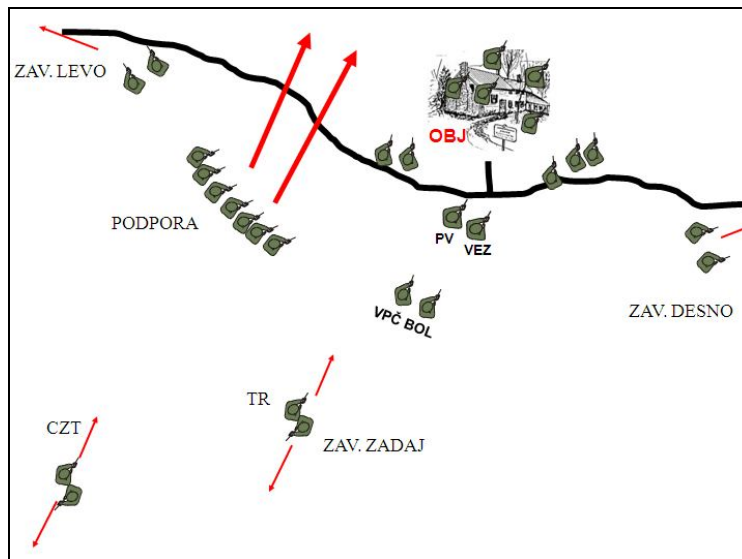

Vir: lastni zapiski

Eden od napadnih oddelkov vpade²⁴ v OBJ, vstopa se po eksploziji ročne bombe, in ga očisti, na OBJ označi točko vstopa (npr. z zastavico določene barve), drug oddelek ga krije in po potrebi pošlje okrepitve za čiščenje objekta (glej sliko 12). Od mrtvih in ranjenih se na varno razdaljo odmakne orožje in se čim hitreje umakne iz OBJ.

²⁴ Več o vpadu v objekt in čiščenju stavbe glej v poglavju 3.5.

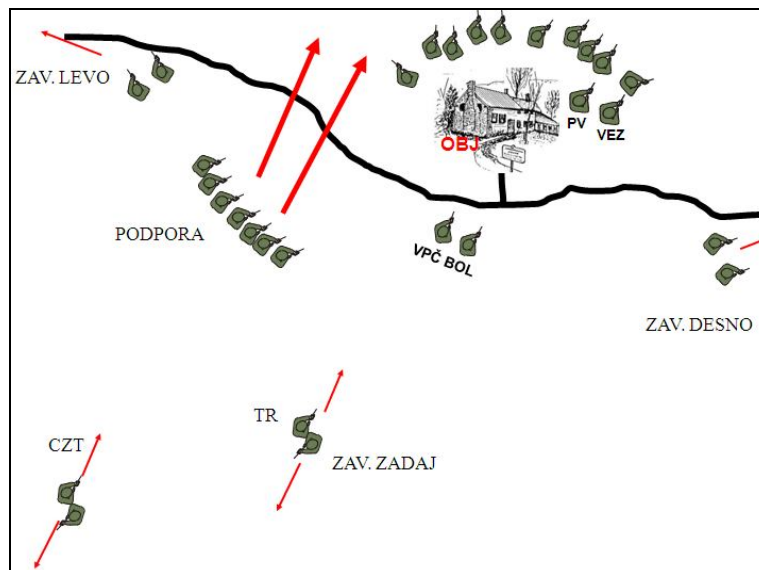
Slika 12: Vpad v objekt

Vir: lastni zapiski

Napadalna elementa se premakneta čez območje pod ognjem do končne linije napredovanja (glej sliko 13). Poveljnika napadnih skupin podata ACE poročilo²⁵ VPČ-ju. PM se postavijo na rob razporeda, da se maksimalno izkoristi njihov ogenj.

Slika 13: Napredovanje do končne linije napredovanja

Vir: lastni zapiski

²⁵ Ammunition (strelivo) Casualties (žrtve) Equipment (oprema) poročilo je poročilo o stanju posameznika, ki po končani akciji ali po vmesnem delovanju, ko je od njega zahtevano, poda stanje o tem koliko streliva ima še na voljo, če je ranjen in stanje njegove opreme (izgubljena, poškodovana). Poročilo vsak posameznik poda vodji skupine/poveljniku oddelka, ki združi stanje posameznikov in naprej poroča o stanju celotnega oddelka (koliko streliva imajo na oddelčni ravni, koliko je ranjenih/mrtvih in kakšno je stanje opreme), prav tako za celoten vod poroča poveljnik voda poveljniku čete itn. Včasih se doda še Liquid, kar pomeni količino vode, ki jo še imamo na voljo.

VPČ in bolničar ostaneta v varnem kritju pred samim objektom in organizirata oskrbo ranjenih. Svoj položaj označita, npr. z zastavico določene barve. V primeru težjih poškodb zahtevata od PV ekipo za evakuacijo ranjencev (ta se pred samim napadom določi v vsakem napadnem oddelku).

PV ostane med objektom in končno linijo napredovanja, na področju, kjer lahko opazuje delo vseh skupin in koordinira dogajanje, če je le možno, ostane v kritju. K sebi pokliče skupine za pregled ranjenih in mrtvih in zbiranje opreme ter jim da navodila kaj se zbira in kaj gre v uničenje.

Skupine prinašajo orožje in opremo, dokumente do mesta PV ter poročajo, nato se vrnejo na položaje. Vezist zapisuje o najdbah. PV pokliče skupino za uničenje in določi kateri predmeti se bodo uničili. Skupina za uničenje pripravi eksploziv.

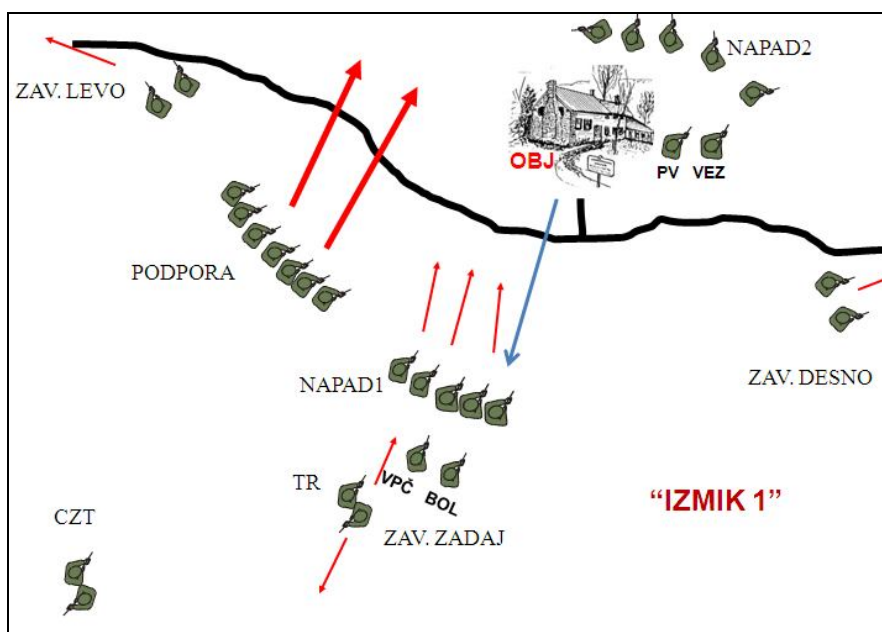
VPČ z bolničarjem označi TR, spet lahko uporabi npr. zastavico.

3.3.3 Izmik

Celoten raid, od prvega stika s sovražnikom pa do zaključka delovanja na cilju in umika, lahko traja največ toliko časa, kolikor je potrebno, da sovražnik okrepi svoje sile na cilju izvedbe raida. To je odvisno od sovražnikovih zmogljivosti, premičnosti, razporeditve in možnosti naših sil, da zadržijo ali blokirajo okrepitve. Raid mora biti bliskovit, zato ga lahko izvajajo le najbolj izurjene čete in vodi. Za njegov uspeh in preživetje sil, ki ga izvajajo, je običajno potrebno popolno uničenje sovražnikovih sil na cilju naskoka.

PV z »IZMIK 1« poveljuje izmik napadni skupini 1, ki se umakne do zadnjega položaja, kjer je kritje in maska oz. do izhodiščnega položaja (glej sliko 14); podporni element se pripravi (pospravi se trinožec orožja, orožje je na nožicah).

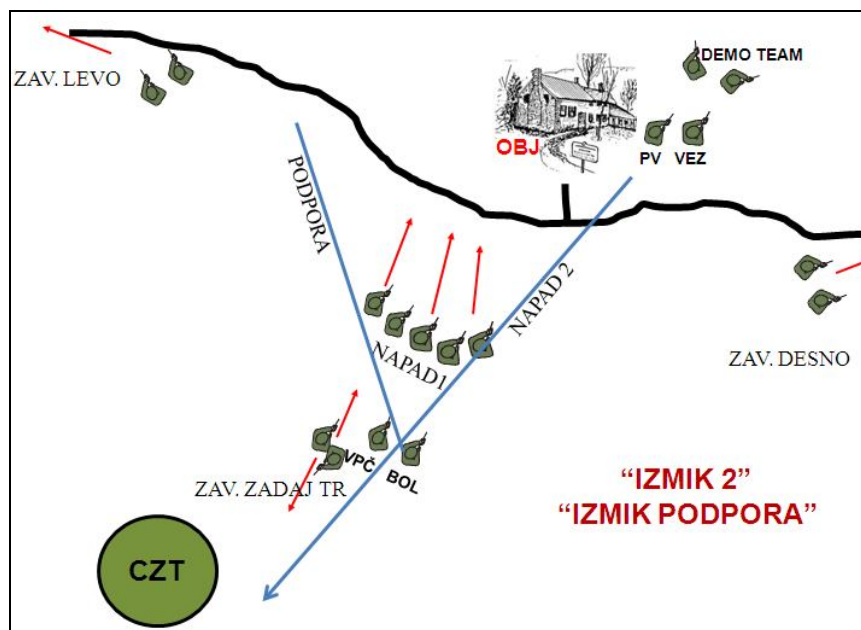
Slika 14: Izmik napadne skupine 1

Vir: lastni zapiski

PV z »IZMIK 2« da signal napadni skupini 2, ki se izmakne skozi TR proti CZT. Istočasno s signalno raketo in z »IZMIK PODPORA« poveljuje izmik ognjene podpore. Napadna skupina 1 varuje njun izmik.

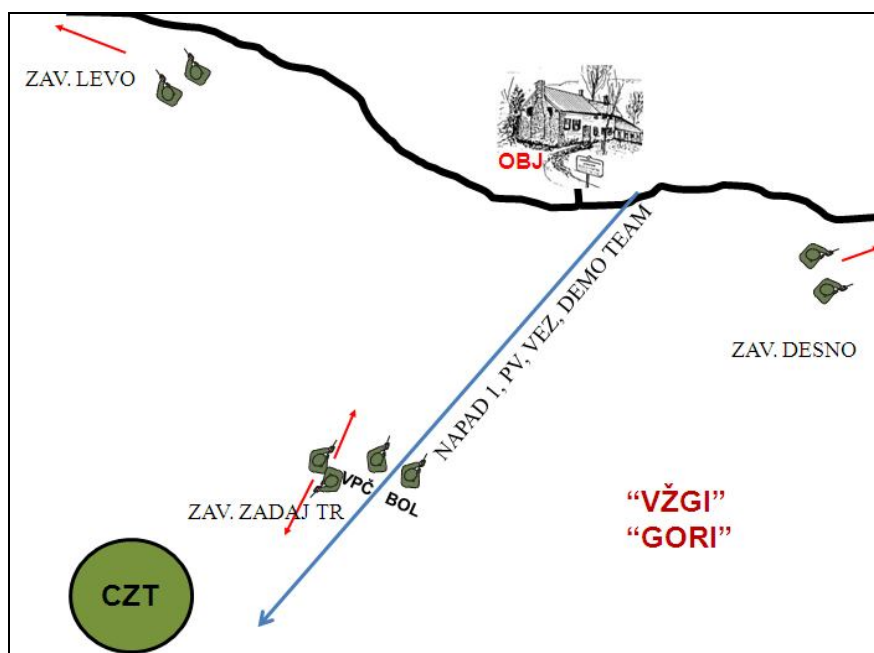
Slika 15: Izmik napadne skupine 2 in podporne skupine

Vir: lastni zapiski

PV izda signal za vžig eksploziva »VŽGI«, skupina za uničenje poroča »GORI«, PV se z vezistom in skupino za uničenje ter napadno skupino 1 umakne skozi TR v CZT (glej sliko 16).

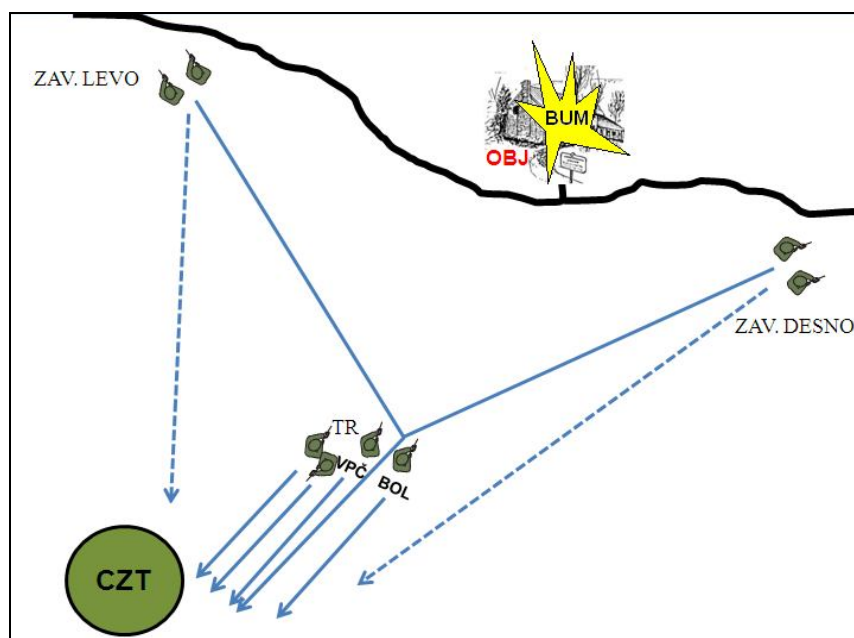
Slika 16: Izmik PV, vezista, DEMO skupine, napadne skupine 1

Vir: lastni zapiski

Ob eksploziji se umakne še zavarovanje skozi TR (po povelju PV lahko tudi samostojno mimo TR) in se vrne v CZT (glej sliko 17). Umakneta se tudi VPČ in bolničar, ki v TR izvajata preštetje moštva, da se PV prepriča, da so vsi zapustili svoje položaje in odšli proti CZT.

Slika 17: Umik zavarovanja, VPČ-ja in bolničarja

Vir: lastni zapiski

V CZT se vod vrača v koloni v razporedu kot ga prej določi PV, smiselno je npr. naslednji razpored: napadna skupina 2 – VPČ – podporna skupina – skupina za zavarovanje 1 – PV – skupina za zavarovanje 2 – napadna skupina 1. Vod v CZT zasede svoje položaje dokler se ne združi, pobere opremo in se pripravi na premik. Še enkrat se pregleda celotna oprema in moštvo.

Vod se umakne v smeri v vnaprej določene zbirne točke – tim. »INFO točke«, kjer izvede dolg varnostni postanek. INFO točka je vsaj 1000m ali terensko značilnost proč od CZT. V INFO točki se vsi pripadniki informirajo o izvedenih aktivnostih, dokončno se poroča nadrejenemu o izvedbi raida. VPČ in bolničar pregledata vse pripadnike in popolnost opreme.

Vod nadaljuje premik oziroma vrnitev v bazo.

3.4 SIGNALI

Signali so zelo pomembni pri izvajanju katerega koli delovanja, še posebej raida, saj se z njimi enota usklajuje in skupine ena drugi sporočajo o določenih aktivnostih, na ta način poveljnik voda na nek način tudi poveljuje, saj na podrejene prenaša določene signale, ki pomenijo določeno aktivnost, ki jo morajo ob prejemu takega signala izvesti.

Signali so lahko različni:

- vizualni,
- besedni (po zvezi),

- z različnimi sredstvi (signalne rakete različnih barv, strel, pok bombe...).

Vsaka enota torej za svoje delovanje določi signale, ki jih bo uporabljala in se jih potem ves čas drži, vsak posameznik mora poznati vse signale, ki se uporabljajo, saj drugače ne more funkcionirati, ker ne ve, kaj mu sosednji vojak sporoča, če ne pozna pomena signala. Poleg splošnih signalov se lahko enota tudi za vsako konkretno nalogo posebej dogovori za določen signal.

Ta vrsta signalov se uporablja zelo pogosto in je tudi zelo uspešna, vendar pa je potrebno poudariti, da je tak način signaliziranja in komuniciranja med seboj uporaben le toliko časa, dokler so vojaki na vidnem stiku med seboj, ko se ta izgubi, tudi tak način komuniciranja ni več uporaben in ga je potrebno zamenjati z drugim.

Signali, ki se prenašajo po zvezi so razne besede, ki vojaku, ki sliši to vnaprej dogovorjeno besedo, pove njen pomen, ki je bil določen vnaprej. Npr. signal »SONCE« lahko pomeni npr. začetek akcije, umik, znak, da je enota prečkala določeno fazno črto, da je posedla zbirni rajon... karkoli pač, pomembno je le to, da pomen signala poznajo vsi pripadniki in da znajo ustrezno reagirati, ko se dotični signal sporoči po zvezi. Ti signali pridejo v poštev zlasti takrat, ko enota med seboj nima vidnega kontakta in za glavne aktivnosti v določenem delovanju.

Za signale običajno uporabljamo imena nebesnih teles, dele oborožitve, imena živali... Najboljša možnost je, da enota uporabi besede, ki si jih bodo vojaki najlažje zapomnili. Tudi ti signali pa imajo pomanjkljivost. Ne smemo jih določiti preveč, saj se pripadniki tako lahko zbegajo in si signalov zaradi prevelikega števila ne zapomnijo oz. jih zamešajo med seboj. Rešitev tega je, da jih imajo lahko na nekem varnem mestu pri sebi napisane, vendar pa v boju ne bo vedno časa, da bi iskali razne lističe papirja po žepih in iskali pomene signalov, ko je potrebna takojšnja reakcija. Poleg tega pa sredstva zvez niso stodontno zanesljiva in če se zgodi, da zveza preneha delovati, signalov ne moremo pošiljati na tak način.

Zaradi teh razlogov se mora za vsak signal določiti še rezervni signal, ki ga poveljnik ali kdor koli drugi, lahko sporoči drugače kot prek sredstev zvez. Gre za različne signale kot so signalne rakete različnih barv, kjer se lahko vsaka barva uporabi za kakšno pomembno aktivnost, ki se mora zgoditi ob določenem času, npr. zelena raketa za začetek akcije, rdeča za prekinitve, preusmeritev ognja... Kar se tiče signalov te vrste, jih poznamo toliko, kolikor imamo domišljije in sredstev. Če na voljo nimamo signalne pištole, signalov s signalnimi naboji pač ne bomo mogli uporabljati. Najbolj pogosta je poleg signalnih raket še uporaba bomb, strela, npr. rafala, pisk piščalke... Upoštevati pa moramo dejavnike na samem bojišču, saj se mora signal v okolju razlikovati od ostalih zvokov, vidnih znamenj...

3.5 VSTOP IN ČIŠČENJE OBJEKTA

Najboljši način za vstop v objekt je z uporabo eksploziva ali topovskega izstrelka. V ta namen je določena skupina za izdelavo vstopa v objekt, ki to nalogo tekom raida izpelje. Napadni element mora vstop v objekt in celoten napad izvršiti hitro in nasilno in takoj začeti s čiščenjem objekta, iskanjem določenih v nalogi opredeljenih stvari..., skratka s čimprejšnjim doseganjem cilja, ki je opredeljen v nalogi enote.

Če napadni element naleti na oviro, mora skupina za premagovanje ovir kar se da hitro oviro odstraniti ali pa najti alternativno pot. Vse poti do vstopne točke pa so določene vnaprej na podlagi izvidovanja.

Pri čiščenju stavbe moramo upoštevati predvsem naslednje:

- zaradi zagotovitve premičnosti člani napadnega elementa nosijo samo najnujnejšo opremo,
- vstopiti moramo hitro in nadzorovati prostor,
- čim prej se postaviti na mesto, ki zagotavlja čim večji nadzor,
- potrditi sovražnikove žrtve (ranjeni, mrtvi) v primeru, da se je v objektu nahajal sovražnik, žrtve je potrebno takoj pregledati, jih razorožiti in ločiti mrtve od ranjenih,
- takoj izvesti površinski pregled prostorov in ugotoviti, če bo potreben natančnejši pregled, ki pa naj bi bil izveden tudi zelo hitro, saj smo pri raidu omejeni s časom,
- pozornost usmeriti v iskanje določenega predmeta, če je to cilj naloge,
- evakuirati je potrebno ranjene in morebitne mrtve,
- ves čas moramo imeti v mislih kratek čas, ki nam je na voljo, zato moramo ves čas porabiti racionalno in postopke izvesti kar se da hitro.

3.6 ZAGOTOVITEV DELOVANJA PRI RAIDU

Enota, ki izvaja raid, mora biti samozadostna za ves čas delovanja v globini sovražnikovih položajev. Redko obstaja možnost za načrtno izvedbo logistične podpore, če pa se ta izvaja, je to običajno iz zraka.

Logistična podpora se izvaja predvsem za evakuacijo ranjenih ter nujno oskrbo in se načrtuje glede na pričakovani čas trajanja naskoka ter pričakovani odpor sovražnika. Možnost logistične podpore je odvisna od razdalje do cilja naskoka ter od sovražnikove situacije. S4 načrtuje evakuacijo ranjenih in izveleko sil za raid po celotni globini izvajanja raida. Evakuacijo žrtev in oskrbo sil v raidu lahko izvede enota, s katero se sile v raidu povežejo, ali pa se izvede po zraku.

3.7 RAID V URBANEM OKOLJU

Vod lahko raid izvede tudi v urbanem okolju. V osnovi gre za enak princip delovanja kot v vsakem okolju, tudi načrtovanje je podobno, vsekakor pa je potrebno upoštevati, da pozidano okolje povsem spremeni tehniko približevanja voda cilju, prav tako je pozidano območje potrebno upoštevati pri ostalih dejavnikih. Kontrolni ukrepi so posledično drugačni, upoštevati je potrebno dejstvo, da je delovanje v takem okolju spremenjeno, prilagoditi je treba tehnike premikanja, opremo... Pomemben dejavnik so tudi civilisti, katerim ne smemo škodovati.

Tudi tu je vod razdeljen na naslednji način:

- napadalni element (izvede napad in preišče oziroma očisti objekt – ubije, ujame sovražnika oz. izvede zadano nalogo),
- podporni element (nudi ognjeno podporo napadalnemu elementu pri približevanju in vstopu v objekt ter zagotovi izolacijo objekta ter prepreči umik sovražnika, če se le-ta nahaja v objektu) in
- element zavarovanja (zavaruje neposredno okolico objekta, tako da varuje boke in hrbet enote ter omogoči napad na cilj, po potrebi lahko tudi okrepi druga dva elementa).

Pri raidu v naseljenem območju moramo upoštevati tri karakteristike:

- presenečenje,
- hitrost in
- kontrolirano nasilno delovanje.

Poleg zakonitosti izvajanja raida, moramo upoštevati tudi značilnosti, ki veljajo za bojevanje v naselju (glej Bavdek, 344-346):

- omejitev manevra (možnost manevriranja je zmanjšana, vendar pa obenem dopušča lažjo infiltracijo),
- omejene cone delovanja in opazovanja (v stavbah je orožje postavljeno stran od oken in zato prikrije strelca, opazovanje je omejeno, razen na cestah in odprtih območjih, kot so trgi in parki, bližnja medsebojna podpora je otežena, vseeno pa možna, poleg tega pa je nadzor težji in večinoma odvisen od vodenja, spodbude in strokovnosti poveljnika),
- kritje pred pogledi (opazovanjem) in ognjem (naselja ponujajo odlično kritje in prikrivanje, pri čemer moramo upoštevati, da ima sovražnik prednost, saj se mora enota, ki izvaja raid, izpostaviti s premikanjem skozi območje, tu pa jo sovražnik zlahka odkrije; upoštevati moramo čvrstost stavb in njihovo konstrukcijo, saj se stavbe, zgrajene iz slabših materialov lahko porušijo in nam namesto nudenja kritja povzročijo poškodbe, v končni fazi lahko celo žrtve,
- težave pri lociranju nasprotnikovega ognja v primeru, da pride do stika (sovražnik lahko deluje iz raznih razpok v stenah stavb, kjer se težko odkrije izvor ognja, opazovanje je težje zaradi dima in prahu, ki se dviga in lebdi nad ulicami, zvok je okrepljen in odmeva med stavbami in ulicami),
- ostrostrelci (izkušnje kažejo, da je ročno protioklepno orožje najbolj učinkovito orožje za boj z nasprotnikovimi ostrostrelci v naseljih; z ročnim protioklepnim orožjem se ne sme streljati skozi okno/vrata ali odprtine, ki so jih uporabljali ostrostrelci, temveč je treba ciljati zid tik pod oknom ali stranico vrat oziroma odprtin),
- premikanje vozil (premikanje vozil je omejeno zaradi drobnega kamenja in ruševin, vozila so cilj za zasede ter napade od blizu),
- zveze (učinkovitost VHF-radijskih naprav je v naselju znatno zmanjšana zaradi iskanja zaščite stavb in motenja žic visoke napetosti, zato je potrebno uporabljati svetlobne signale, zastavice in svetilke, žične zveze, kurirje in celo civilno telefonsko omrežje),
- civilno prebivalstvo (prisotnost civilnega prebivalstva in beguncev lahko ovira delovanje in je včasih neizbežna, ravnanje civilnega prebivalstva je odvisno od prizorišča, za ravnanje z njimi oz. odnos do njih mora biti human) in
- žrtve (oskrba in evakuacija žrtev je v naseljih težka, lokacija žrtev mora biti označena, skupaj z varno potjo za njihovo evakuacijo).

4 ZAKLJUČEK

V svoji zaključni nalogi sem se osredotočila na dve obliki ofenzivnega bojnega delovanja: raid in swarming attack. Obe obliki sta aktualni v sodobnem načinu bojevanja.

Swarming attack je pri nas dokaj neznana oblika delovanja in je v sklopu usposabljanja in urjenja ne izvajamo. Glede na to se mi zdi pomembno, da sem jo v zaključni nalogi opisala in tako vsaj malo bolj pojasnila, čeprav moram priznati, da je težko pisati o nečem, česar praktično ne poznaš. Glede na preučene primere iz zgodovine sem prišla do zaključka, da je swarming eden izmed pomembnih načinov delovanja in lahko v prihodnosti prinese veliko sprememb pri vojaškem delovanju, vendar pa zaenkrat uradno še ni del vojaških doktrin po svetu. Zaradi tega sem imela tudi težave pri sami razlagi poteka swarminga, zato sem razlago usmerila v zgodovinske primere in iz njih izluščila bistvene elemente swarminga. Pri swarmingu gre za napad na sovražnika iz več različnih strani naenkrat in v več zaporednih napadih, tj napad – umik – ponovni napad. Pri tem je bistveno načrtovanje in koordinacija med enotami na terenu, saj lahko hitro pride do prijateljskega ognja. Vendar pa menim, da je tak način napadanja sovražnika, ki se pojavlja v manjših skupinah kot nekoč, lahko zelo uspešen, če ga izvajajo enote, ki so zato izurjene.

Pri raidu govorimo o napadu na določeno sovražnikov objekt, pri čemer sta pomembna hitrost in presenečenje. Pri tem je cilj lahko uničenje določenih oseb, samega objekta ali pa pridobivanje informacij o sovražniku. Pri pregledovanju slovenske literature o raidu sem naletela na več težav, saj je raid preveden na različne načine, ki so kot vrsta delovanja različno prikazani, zato sem se osredotočila predvsem na tujo literaturo in sam postopek izvajanja raida priredila za delovanje Slovenske vojske.

V osnovi je raid zelo podoben zasedi, saj se večina postopkov izvede na enak način, bistvena razlika pa je v tem, da gre pri zasedi za napad na premikajočo se tarčo, medtem ko je pri raidu cilj vedno stacionaren. Najbolj pomembno pri raidu je presenečenje, saj brez tega raid ne more biti izveden uspešno, za samo zaščito lastnih sil pa je bistvena tudi hitrost izvajanja postopkov, kar se v končni fazi navezuje tudi na presenečenje. Čim hitreje moramo torej izvesti sam raid in se umakniti, saj v nasprotnem primeru lahko sovražnik začne delovati po nas, kar bi bilo za nas zelo neugodno, lahko rečem pogubno, saj se raid običajno izvaja globoko na sovražnem ozemlju, kjer nimamo možnosti takojšnje okrepitve lastnih sil.

Med obema načinoma delovanja sicer obstajajo določene podobnosti, vendar pa gre v osnovi za dve povsem različni vrsti delovanja.

VIRI IN LITERATURA

1. EDWARDS, S. J. Swarming on the Battlefield: Past, Present, and Future. Rand National Defense Research Inst., Santa Monica, 2000.
2. LARSEN C., M. WADE N. The Small Unit Tactics Smartbook. Leader's Reference Guide to Conducting Tactical Operations. The Lightning Press, Lakeland, 2008.
3. FM 7-8: Infantry rifle platoon and squad. Washington, 1992.
4. Ranger Handbook, Ranger Training Brigade. United States Army Infantry School, Fort Benning, Georgia, 2006.
5. SOP 10. MOTB/3. Č za RAID
6. ŠKERBINC M., BOŽIČ D., ZAKRAJŠEK P., PETEK A., Navodilo Lahki pehotni (motorizirani) bataljon. PDRIU, Maribor, 2007.
7. GRČAR S. Priročnik za patroljiranje. PDRIU; Maribor, 2010.
8. EDWARDS S. J. Swarming and the Future of Warfare. Rand Corporation, Santa Monica, 2005.
9. FURLAN B. in drugi. Vojaška doktrina. Defensor, Ljubljana, 2006.
10. BAVDEK B. Pehotni vod.

SEZNAM SLIK IN TABEL

Slika 1: Masovni swarming	4
Slika 2: Razpršeni swarming	5
Slika 3: Konvencionalni napad, izveden na različne načine	6
Slika 4: Faze swarming attacka	9
Slika 5: Taktika The barbed Bull Horn	11
Slika 6: Razlika med swarmingom in taktiko gverile.....	12
Slika 7: Organiziranost sil in njihova razporeditev pri raidu	20
Slika 8: CZT in TR.....	24
Slika 9: Enote, ki ostanejo na položaju po izvidovanju	25
Slika 10: Razporeditev enote na OBJ	26
Slika 11: Preusmeritev ognja	27
Slika 12: Vpad v objekt.....	28
Slika 13: Napredovanje do končne linije napredovanja.....	28
Slika 14: Izmik napadne skupine 1	29
Slika 15: Izmik napadne skupine 2 in podporne skupine.....	30
Slika 16: Izmik PV, vezista, DEMO skupine, napadne skupine 1	30
Slika 17: Umik zavarovanja, VPCČ-ja in bolničarja	31
Tabela 1: Težave in ovire swarminga	17

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

COIN – counter insurgency

METT-TC - mission, enemy, terrain and weather, time, troops available, civilians

NAI - Named Area of Interest

PL – platoon leader

RP - rally point

APL - assistant patrol leader

TM- team leader

EOD - Explosive ordnance disposal

CZT - ciljna zbirna točka

PV – poveljnik voda

VPČ - vodni podčastnik

OBJ - objekt, cilj

ACE report - Ammunition (strelivo) Casualties (žrtve) Equipment (oprema)

TR - točka razhoda

SLOVAR TUJIH IZRAZOV

Insurgency - vstaja; ogibanje s ciljem strmoglaviti zakonito vlado z uporabo diverzij in oboroženega odpora

Counter insurgency - preprečevanje upora; vojaške, paravojaške, politične, ekonomske, psihološke in civilne dejavnosti za zadušitev upora

Named Area of Interest - območje interesa

Platoon leader - vodja patrolje

Rally point - zbirna točka

Assistant patrol leader - namestnik vodje patrolje

Team leader - vodja skupine

The barbed Bull Horn - Formacija bikovih rogov

Converge - približevanje tarči

Kill zone - cona ubijanja

Pulsing - napad v pulzih

Boer – Bur, nizozemska beseda, ki pomeni kmet. Buri so bili potomci zgodnjih nizozemskih naseljencev v Južni Afriki.

Leutenant - poročnik

Swarming attack - napad v roju

Raid - naskok

Demo team - skupina za uničenje

Explosive ordnance disposal – uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev; gre za odkrivanje, ugotavljanje istovetnosti, terenska ocena, nevtralizacija, odstranitev in končno uničenje neeksploziranih sredstev

Objective Rally Point - ciljna zbirna točka

PRILOGA: OPERACIJE ALEKSANDRA VELIKEGA V CENTRALNI AZIJI (329 – 327 p.n.š.)

Aleksander Veliki je bil eden izmed prvih zahodnih poveljnikov, ki je uspešno deloval proti nasprotniku, ki je uporabljal taktiko swarminga. Skiti, nomadsko ljudstvo, ki se je borilo z uporabo lokostrelcev na konjih in uporabljalo taktiko swarminga, so bili prvi, ki so premagali makedonske falange, ko so te prečkale morsko ožino Hellespont. Vendar pa je Aleksander Veliki uporabil novo taktiko proti takemu načinu bojevanja Skitov in jih sčasoma premagal.

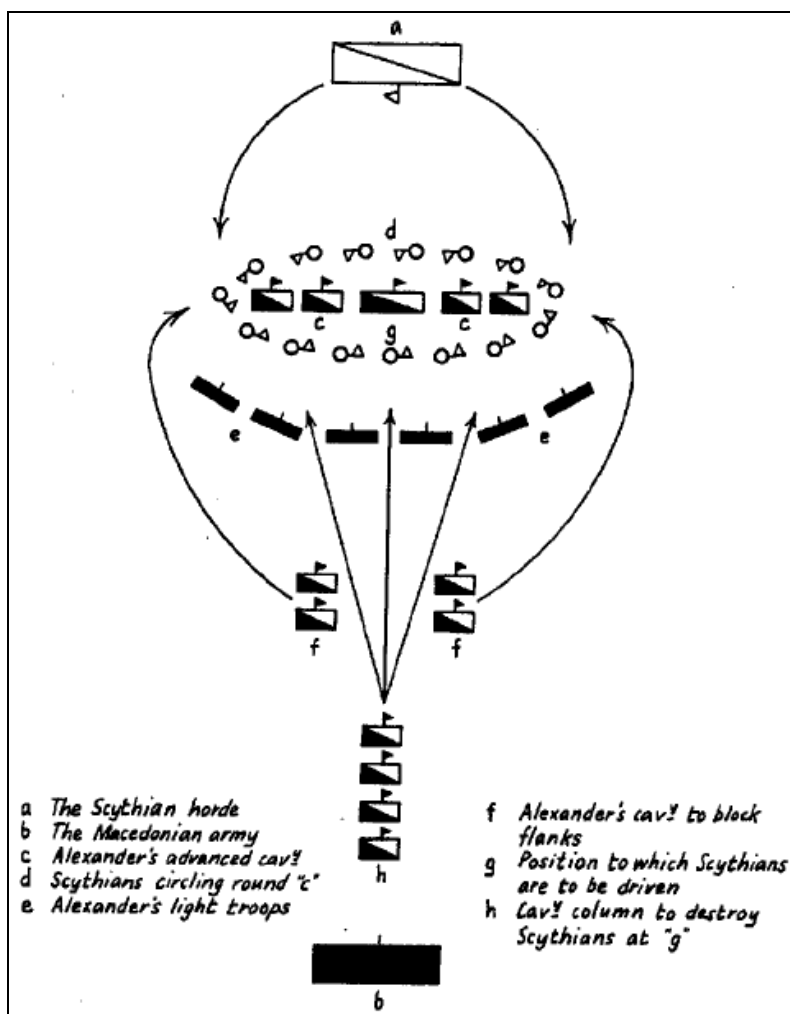
Zatem, ko je Aleksander uspešno premagal perzijskega vladarja Darija v bitki pri Gavgamelah, se je osredotočil na zavarovanje severovzhodne meje starega perzijskega cesarstva, še posebno v dveh provincah – Bactria in Sogdiana, kjer je izbruhnil upor pod vodstvom Spitamenesa.

Medtem ko je Aleksander gradil novo mesto, Alexandria Eschate, kar pomeni "Najbolj oddaljena Aleksandrija" na meji ob reki Jaxartes (danes v Uzbekistanu), so azijski Skiti, živeči na severni strani reke, začeli izzivati Aleksandra in Makedonce. Aleksander se je kljub poškodbi noge iz prejšnje bitke odločil prečkati reko in napasti Skite.

Skiti so uporabljali taktiko, imenovano »Partska taktika«, s katero so izkoriščali prednost njihove velike mobilnosti, tako da so obkročili sovražnika in povzročili drobljenje njegovih enot z uporabo lokostrelcev z velikim dosegom puščic. S tem, ko so obkolili sovražnika, so imeli na voljo ogromno tarč, na katere so delovali z loki. Ko so sovražnika obkolili, so ga potem v več pulzih neprestanoma napadali.

Aleksander je ugotovil, da bi bil najboljši način, kako premagati Skite, da jih potisne v kot ob neko oviro, kot je npr. reka, obzidje ali kaj podobnega. Ker take geografske ovire ni imel na voljo, je za oviro uporabil svoje može. Konjenico je poslal naprej pred glavnino svoje vojske, da bi izzval Skite v napad. Medtem ko so Skiti res obkolili Aleksandrovo konjenico - vabo, je Aleksander poslal vnaprej še lahko pehoto in pa glavnino svojih sil, ki je zatem napadla Skite, ujete med konjenico – vabo in lahko pehoto (glej sliko 1). Več kot 1000 Skitov je bilo ubitih in 150 zajetih, vendar pa je glavnina Skitskih konjenikov zbežala. Kmalu zatem so Skiti hoteli doseči premirje.

Slika 1: Taktika Aleksandra Velikega proti swarmingu Skitov

Vir: Edwards (2005, str. 17)

Skiti pa so bili še posebej nevarni za makedonsko vojsko, ki ni bila neposredno pod poveljevanjem Aleksandra. Tako so Skiti napadli makedonsko falango na drugi lokaciji in jo povsem razdrobili. Spitamenes, Sogdijski upornik, jo je s svojimi konjeniki povsem uničil s tem, ko je Makedonce zvalil v puščavo in izvedel zasedo nanje južno od reke Polytimeus. V tej bitki je taktika swarminga Skitov delovala brezhibno. Skiti so obkolili falango in jo z lokostrelci povsem zdesetkali. Makedonci so sicer svoje preostale sile preoblikovali v kvadrat in se navzven borili proti stalnim napadom Skitov, vendar pa je ta formacija pri bežanju razpadla, tako da so jih Skiti povsem uničili.

Ko je Aleksander izvedel za to katastrofo, je osebno vodil kombinirane sile pehote, lokostrelcev in konjenice v 72-urni pohod proti Skitom z namenom najti in ubiti Spitamenesa, vendar so se Skiti zelo hitro razpršili, tako da jih Aleksander ni mogel doseči. Na tej točki pa se je Aleksander odločil napasti logistično bazo Skitov. Svoje sile je razdelil na pet mobilnih skupin in začel izgradnjo povezanega sistema vojaških postojank po pokrajini in koncentriral vaščane v mesta, obdana z obzidjem. S to strategijo pa je bil Spitamenes prisiljen k opustitvi svoje taktike »izmuzljivosti«. Po tem, ko je Spitamenes izgubil bitko proti enemu od

Aleksandrovih poveljnikov, so ga njegovi zavezniki izdali, mu odsekali glavo in jo poslali Aleksandru. S tem se je povsem prenehal upor proti Aleksandru v Bactrii in Sogdiani.

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana, Judita Klemen, rojena 28. 06. 1984 v Ljubljani, kandidatka 22. generacije Šole za častnike, izjavljam, da sem nalogo izdelala sama, s pomočjo mentorja npor. Saša Hajnška.

Ljubljana, november 2011

Des. Judita Klemen